

MARCUS RUBIN

AF ADOLPH JENSEN

I en Række Artikler vil Illustreret Tidende bringe Interiør-Portrætter af Statens øverste administrative Embedsmænd, ledsagede af en kortere, orienterende Tekst. Vi begynder Rækken med Generaldirektøren for Skattevesenet.

OPPE i den ærværdige Kancellibygnings er Generaldirektør Rubin til Huse.

Fornemt hæver de røde Mure sig paa Granit-soklen over de snart 300 Aar gamle Kældervælvninger. Den mægtige Frontespice med Frederik den Fjerdes Buste og det kongelige Vaaben skuer ned paa Børsrampen og ud over den travle By.

Det Indtryk af Fornemhed og Tilknappethed, som

Kancellibygnings Ydre fremkalder hos den besøgende, bliver snarest forstærket, naar man ad de overdaadigt brede Trapper stiger op til den lange Korridor paa første Sal, hvor Generaldirektøren residerer.

Mon man ikke er kommen for tidligt, — det er jo endnu næppe nok ministeriel Kontortid. Mon Generaldirektøren overhovedet tager imod i Dag? Den Sag, jeg kommer for at tale om, og som for et Kvarter

siden syntes mig saa overordentlig vigtig, svinder ind i disse Omgivelser. Skulde man ikke hellere gaa sin Vej igen, eller nøjes med at søge en underordnet Embedsmand?

Man kan spare sig sine Bekymringer. Generaldirektøren er der — han er der altid. Og han tager imod. I sit stilfulde Værelse med det gamle Loftsmaleri, — ved det store runde Arbejdsbord, der bugner af „Sager“, der sidder Generaldirektøren, og han sad der allerede, da jeg gik hjemme-

fra. Netop derfor har han nu Tid til at høre paa mig, og det er endda ikke sikkert, at jeg kommer derfra slet saa hurtigt som jeg havde tænkt.

Der er i Marcus Rubins Person grumme lidt, der harmonerer med Omgivelserne. Det stramme, det tilknappede, det pointeret nedladende, som

Sine Sporer vandt han i Københavns Kommunes Tjeneste som Leder af Hovedstadens statistiske Kontor, hvis første Chef han var. Sin statistiske Manddomsdaad øvede han ved at reorganisere Statsbureauet og føre det ud af den tilbagetrukne og lidet virksomme Tilværelse, hvori

det ved Tidernes Ugunst var blevet hensat. Sin nationalekonomiske Indsigt fik han Lejlighed til praktisk at prøve paa et nyt Felt, da han ombyttede Posten som Direktør for statistisk Bureau med sin nuværende Stilling som Generaltolddirektør og Chef for Skattedepartementet — en Stilling, han har beklædt i en Række Aar, der i udpræget Grad maa betegnes som Reformperiode baade paa de direkte og de indirekte Skatters Omraade.

Man skulde synes, at en Mand, hvem Livet byder saa store og saa smukke Opgaver, ikke behøvede at

søge andet Afløb for sin Virketrang. Alligevel har Rubin ved Siden af alt det andet faaet Tid og Kræfter til at dyrke Historie — hans Plads i Videnskabernes Selskab skylder han denne Side af sin Virksomhed. For den, der kender Rubin som Statistiker og Nationaløkonom, er der iøvrigt ikke noget paafaldende i hans Tilbøjelighed for den Muse Klio: han er en udpræget litterær Natur — en Sag fanger egentlig først rigtig hans Interesse, naar han har faaet Pennen

GENERALDIREKTØR MARCUS RUBIN I SIT KONTOR I MINISTERIALBYGNINGEN

Fot. Wilde

mange endnu i det 20de Aarhundrede venter at møde hos en højtstaaende Embedsmand i Centraladministrationen, er der intet af „Kancellistilen“ og Personens ydre Festivitas er hos denne Type paa en moderne Statsstjerner veget for Egen-skaber, som Tiden i højere Grad paaskønner.

— — —
Rubin er Statistiker, Nationaløkonom, historisk Forfatter, men først og sidst er han — Marcus Rubin.

i Haanden. Men de abstrakte økonomiske og sociale Teorier har aldrig været ham nok; der sidder ham i Blodet en ubetvingelig Trang til ideelig at prøve Teorierne paa Livet selv — det Liv, der var, og det, der er.

Stillingen som øverste Chef for Statens Skattevæsen er en udsat Post, og da navnlig i Tider, hvor Statskassen stiller stigende Krav til Borgernes Lomme, og Skattetyngen flyttes. Rubin er i denne Stilling ikke gaaet Ram forbi, han har maattet høre ilde for baade det ene og det andet, baade for hvad der var hans Værk og for andres. Der er to Maader at tage sligt paa: man kan tie, eller man kan tale. Rubin har i Almindelighed valgt det sidste — maaske ikke saa meget fordi han tror, at det er det klogeste, maaske mere fordi han synes, at skal man være Prügelknabe, maa man ogsaa have Lov til at skribe.

Indenfor den snævrere Fagkreds er Rubin skattet som Formand i Nationaløkonomisk Forening. Dennes vist nok ret enestaaende Trivsel i de senere Aar skyldes i væsentlig Grad Formandens ejen-

dommeligt vækkende Forhandlingsledelse. Rubin tager selv gerne Ordet i denne Forsamling — især under den tvangfri Diskussion „ved Kaffen“. Hans Indlæg er ofte brede, men altid livfulde; Foredraget er fængslende og billedrigt, men undertiden saa springende, at det f. Eks. er en sand Lidelse at skulle referere det. Men en behædig Debattør er Rubin; især naar han kommer lidt i Affekt, kan det knalde og futte som et helt Fyrværkeri, og da kan hans Replikker være hvasse nok. Een Ting kan man være sikker paa: har Rubin først talt, er der ingen Fare for, at Diskussionen skal gaa i Staa; der vil altid være dem, der føler sig provocerede.

Der er i Rubins Arbejdsmaade som i hans hele Færd visse typiske Træk, der lader Embedsmanden, Videnskabsmanden, Skaibenten ligesom træde i Skygger for Personen. Hans Overflod af Temperament, hans hurtige Hoved og hans Virkelyst giver Manden et stærkt Præg af Utaalmodighed. Han har engang sagt om sig selv, at det, der drev ham til strængt og vedholdende Arbejde

(som da han skrev sine store historiske Bøger), i Grunden ikke er Flid, men det uudholdelige i ikke at være færdig. Denne stærke Trang til at gaa paa, vinde fremad og faa Ende paa det kunde hos en mindre samvittighedsfuld Mand føre til Overfladiskhed. Hos Rubin er den parret med en høj Grad af Agtpaagivenhed overfor sig selv, en Ængstelse for at tage Resultatet for god Vare før det er prøvet og vejlet paa alle mulige Maader.

Overfor sine Medskabninger er Rubin i egentligste Forstand hvad man kalder en god Mand. Hans Opfattelse af, hvad Staten og dens Embedsmænd med Billighed kan kræve af hinanden, vil maaske forekomme en og anden at være noget vel stræng. Men i hvert Fald vil de, hvem Livet har bragt i nærmere personligt Forhold til ham, vidne, at en mere velmenende, overbærende og trofast Ven end Marcus Rubin kan man ikke have.

OM PORØSE METALLER

AF H. I. HANNOVER

PROF. VED DEN POLYT. LÆREANSTALT

NAAR Vand fryser til Is, fryser i Reglen ikke alt Vandet paa én Gang, hvilket til Dels kommer af, at ikke alt Vandet f. Eks. i en Sø eller i et Glas bliver afkølet til Frysepunktet paa én Gang. Man ser f. Eks. Søen fryse til fra oven, og man ser maaske i Vandglasset fine Iskrystaller danne sig rundt om i Glasset, før det øvrige Vand fryser. Men der behøves dog kun nogle faa Graders yderligere Afkøling, for at Glassets Indhold skal fryse helt. Paa samme Maade gaar det, naar smeltede Metaller afkøles og størkner. Deres Størkning er jo blot en Frysning og skiller sig væsentlig kun fra Vands Frysning, ved at den sker ved en højere Temperatur, f. Eks. for Tins

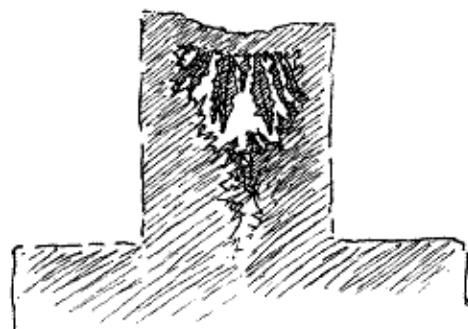

FIG. 1

Vedkommende ved c. 230° C, saaledes at Vand er flydende ved almindelig Temperatur, medens Metallerne er frosne eller, som man kalder det, størkne ved almindelig Temperatur. Naar smeltet Tin køles til c. 230° C, saa at det begynder at størkne, behøves der endnu kun nogle faa Graders Afkøling, for at det skal størkne fuldstændigt, og omvendt sker der fuldstændig Smeltning, hvis det størkne Metal varmes op til et Par Grader højere Temperatur end den, hvorved Smeltningen begynder.

Naar smeltede Metaller størkner, sker det altid, ved at de krystalliserer ganske som Vand ved Frysning krystalliserer til Is. Dette Forhold har selv lærde Folk ikke altid tilstrækkelig Klarhed

over. Man finder f. Eks. i afdøde Prof. Emil Petersens uorganiske Kemi, 2den Udgave 1906, paa S. 141 anført om Vismut, at „det smeltede Vismut har stor Tilbøjelighed til at krystallisere ved Afkøling,“ hvoraf synes at fremgaa, at andre Metaller ikke har stor Tilbøjelighed, medens de i Virkeligheden gør det allesammen. Men Sagen er, at der ikke ved dem alle dannes saa tydelige Krystaldannelser ved Størkning som ved Vismut. F. Eks. ved Tin kender man bedst den krystalinske Struktur fra, at en Tinstang knager ved Bøjning, og det knager i Krystallerne, uden at man kan se dem. Men i særlige Tilfælde bliver ved mange andre Metaller end Vismut Krystaldannelser ved Størkningen meget tydelig.

Fig. 1 viser saaledes et Snit gennem Toppen af en stor, udstøbt Staalblok paa 100,000 kg.s Vægt. Det ses, at der findes en Hulhed nær Toppen, og denne hidrører fra, at Blokken er størknet udvendig fra, fordi Overfladen afkøles hurtigere end det indre. Naar nemlig de ydre Lag størkner først, er paa et noget senere Tidspunkt de indre Dele, der da størkner, varmere end de ydre Lag, og da det størkne Staal trækker sig sammen, indtil det naar almindelig Temperatur, svinder de indre Dele fra nævnte Tidspunkt at regne mere end de ydre, og Massen trækker sig da itu og danner en saakaldt Svindhulhed som den viste. Den fremkommer især i Toppen af Blokken, thi opstaar den længere nede, flyder der højere oppe fra Staal, der tilfældig endnu er smeltet, ned og lukker Hullet, og der kommer da senere til at mangle Staal nær Toppen.

I en saadan Hulhed ser man ofte, og navnlig i det viste Tilfælde, Krystaldannelser springe frem fra Hulhedens Vægge. Paa saadanne Steder kan nemlig Krystaldannelser ske frit, medens de i den massive Del er bleve mødt af andre, voksende Krystaller, saa at deres ydre Form ikke blev kendelig.

Den største af de Krystaller, der ses i Fig. 1, er vist for sig i Fig. 2. Den vejer 3 kg. og er

den største og smukkeste Staal- eller Jærnkrysta l som man kender. Den er funden af en berømt Metallurg, Professor ved det kejserlige Bjergakademi*) i St. Petersburg: Tschernoff. Den er fremkommen, ved at der fra først af er dannet en lille Krystal, paa hvis Overflade der efterhaanden er størknet Lag paa Lag af den smeltede Masse. Tænker man sig, at den lille Krystal var et Oktaeder, og en dobbelt, fir-sided Pyramide, skulde man tro, at den, naar der størkne Lag paa Lag paa den, maatte blive til et større og større Oktaeder. Men Størkningen sker ikke regelmæssigt, idet det koger og syder i den smeltede Masse som i kogende Vand, saa at der ikke sker lige hurtig Afkøling overalt, og der er mest Tendens, til at der sætter sig størknet Masse af paa Krystallens Kanter og Hjørner, som springer

FIG. 2. GRANTRÆSKRYSTALLEN FRA JÜPTNERS ROG

*) Det kan maaske interessere, at dettes prægtige Bygning er fuldkommen undermineret, men ikke som man jævnlige har hørt fra Rusland, af Anarkister. Nej! I Ganges Vægge er der indsat alle mulige Mineralier, saaledes som de forefindes i Naturen, for at Professoren kan vise de Studerende Mineraliernes Forekomst blot ved at stige en Trappe ned.

mest frem. Derfor danner Krystallen sig som vist, og Krystaller af saadan Dannelse kaldes i Mineralogien Krystalskeletter men i Tekniken oftest: Grantræskrytaller formedelst deres Lighed med et Grantræ. Kort sagt ved Metallernes Krytaldannelse faar man i Reglen ikke dannet Krytaller af helt komplet, geometrisk Form, men man faar hyppigst Krytaller, der ligner Grantræer, og have vokset uregelmæssigt og skudt Grene ud i forskellige Retninger.

Dette ses navnlig tydeligt paa Antimonblokkens Overflade, som vist i naturlig Størrelse paa Fig. 3 efter en ganske almindelig Blok af dette Metal. Paa Overfladen kan Krytallerne nemlig ogsaa vokse ret frit uden at generes af Nabokrytaller, men de kommer naturligvis ikke til at rage saa langt frem som i Fig. 1. Hvert Grantræ paa Fig. 3 springer dog noget frem i Relief. Da Antimonet størknede, begyndte Størkningen paa mange Punkter paa engang, og om hvert Punkt voksede der et Grantræ frem, til det mødte andre, voksende Grantræers Grene, og efterhaanden størknede ogsaa den smeltede Masse imellem Grenene og slog sig ned paa disse. Men eftersom Midten af hvert Grantræ størknede først, kom de senere størknede Dele til at springe mindre frem, da de størknede og trak sig sammen.

Der er hidtil kun givet Oplysninger om, hvorledes et rent Metal størkner, og dette sker altsaa ved faa Graders yderligere Afkøling, naar først Temperaturen er sunket saa meget, at Størkningen rundt omkring er begyndt paa en Del Steder.

Anderledes gaar det derimod med de fleste Legeringer, d. v. s. Stoffer, der bestaar af mere end et Metal. Hvis man f. Eks. smelter Bly og Antimon sammen og lader den smeltede Masse henstaa og størkne, viser det sig, at den ikke som de rene Metaller størkner næsten pludselig, naar Temperaturen synker til et vist Punkt. Ved en vis Temperatur begynder der dér Størkning paa en Mængde Steder i den smeltede Masse, saa at der flyder en Masse smaa Grantræskrytaller rundt i den endnu flydende Rest, og man maa køle adskilligt mere af, før det hele er størknet. Hvis man f. Eks. har Legeringen sammensat af 96 Vægtdele Bly og 4 Vægtdele Antimon, viser

det sig, at ved en Afkøling af den smeltede Masse størkner der først smaa Blykrytaller paa mangfoldige Steder i Vædsken og under videre Afkøling ligger disse og vokser, til de tilsidst bliver saa store, at de støder paa hinanden og komme til at hænge sammen med deres Grene, medens der endnu er en Mængde smeltet Legering til Stede inde i Kanaler imellem de størknede Grene, og videre viser det sig, at disse Kanalers Indhold ved yderligere Afkøling tilsidst ogsaa størkner, nemlig naar en ganske bestemt Temperatur er naaet, der for Bly-Antimonlegeringer er 228° C.

men jeg er bleven staaende ved at centrifugere det ud, idet jeg i en Maskine svinger Pladen voldsomt hurtigt rundt om en Akse inde i en Ovn, hvori jeg holder den passende Temperatur ved Hjælp af Gasblus.

Medens Pladen svinges rundt om Akslen, ligger den gemt i en Jerntaske, hvis ene Sidevæg er et Messingtraadsnet, igennem hvis Masker det flydende Kanalindhold kan flyve ud.

Jeg faar paa den Maade paa 6 Minutter Millioner af mikroskopiske Huller i flere Plader paa en Gang, idet der findes flere Tasker siddende

paa hver sin Arm, der rager ud fra den hurtig roterende Aksel. Nærmere om Fremstillingen af porøse Metaller har jeg offentliggjort i „Ingeniøren“ Nr. 48 i Lørdags.

Jeg beder nu tænke over, hvad der egentlig sker inde i en saadan Plade, hvori der findes Kanaler af smeltet Legering. Millioner af Draaber, som er saa smaa, at man ikke vilde kunne se dem, hvis man ser ind i Pladen, løsner sig fra den øvrige Masse og skynder sig med feberagtig Fart ud af Pladen, idet de vokser og slaar Følge med andre. Og jeg beder videre betænke, hvad der naas i Forhold til, om man vilde skaffe en Blyplade en stor Overflade ved at bore Huller i den. Hvilken Tid vilde det ikke tage at bore Millioner af Huller, og hvorledes vilde man kunne bore dem med et Bor, der var saa tyndt, at man ikke kunde se det, og altsaa saa svagt, at det intet vilde kunne taale. Og saa vilde det tilmed være helt umuligt at bore Huller, der var krumme, saaledes som Kanalerne er, thi man kan næsten udeluk-

FIG. 3. ANTIMONBLOKKENS OVERFLADE

Min Opfindelse benytter sig nu af dette vel kendte Forhold, idet jeg har tænkt som saa:

Naar en størknet Plade af en Bly-Antimonlegering varmes op, maa først de nævnte Kanalers Indhold smelte, medens det øvrige endnu er i fast og sammenhængende Tilstand. Hvis man altsaa kan faa det flydende Kanalindhold ud af Pladen, faar man en porøs Plade tilbage. Jeg har søgt at faa det flydende Kanalindhold ud paa forskellig Maade, f. Eks. ved at puste det ud af den varme Plade ved Hjælp af Kulsyre fra en Bombe med flydende Kulsyre eller ved at ryste den voldsomt, saa at det fløj ud til begge Sider,

kende kun bore lige Huller og kun med yderste Besvær ved særlige Arrangementer bore „om Hjørner“.

En af vor Tids største Kemikere, Opfinderen af det elektriske Pyrometer, Professor ved Sorbonnen Henry Le Chatelier, der allerede tidligere har ydet mig Hjælp ved metalmikroskopiske Studier og i mange Aar vist mig et varmt Venskab, har været saa god at mikrofotografere — se Fig. 4 — et Stykke porøs Blyplade i ca. 40 Gange Forstørring, idet den virkelige Størrelse kun er som et af Bogstaverne i Ordet „Danmark“ i vore Frimærker over Kongens Billedes

samt — se Fig. 5 — et Stykke porøs Tinplade og — se Fig. 6 — et Stykke porøs Antimonplade, af hvilket sidste ikke alt Kanalindholdet er udslynget, men ses graat.

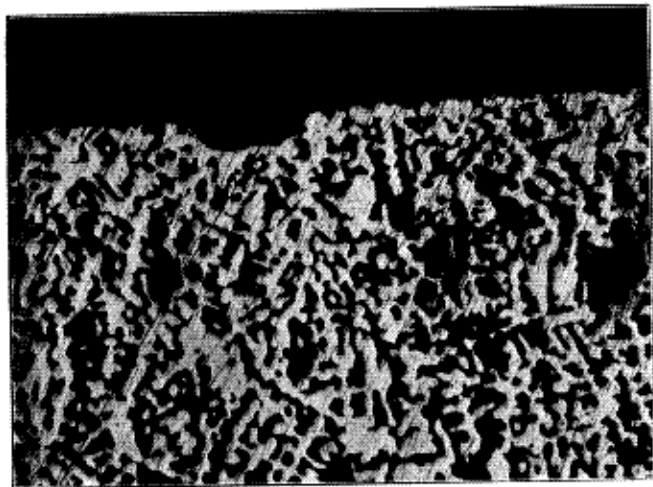

FIG. 4. PORØS BLYPLADE

Porøse Blyplader har jeg søgt at anvende som Plader i Akkumulatorceller.

Man kan, naar der f. Eks. paa hver Millimeters Længde kommer 20 Kanaler, hvad jeg skønsvis har talt i et Mikroskop for en porøs Blyplade, faa en Overflade paa Blyet, der er 130 Gange saa stor som Blypladens oprindelige, medens man hidtil ved at støbe en Blyplade med Ribber og bore Huller i den, højst har kunnet faa en 8 Gange saa stor Overflade, naar ikke Pladen skulde blive for svag. Da Akkumulatorers Kapacitet, d. v. s. Evne til at lagre Elektricitet, meget afhænger af Størrelsen af den Overflade paa hver Blyplade, der kommer i Berøring med Syren, er det ikke underligt, at jeg med mine Plader har naaet en 4 à 5 Gange saa stor Kapacitet som hidtil ved gode Akkumulatorer, der ikke overanstreges.

Siden *Planté* opfandt Akkumulatoren i 1859, er der egentlig mellem de utallige Patenter paa Forbedringer kun et eneste, der var et virkelig Fremskridt, nemlig *Faures* Opfindelse af Fyldmassen i 1882. Det vilde derfor være overordentlig ønskeligt, om der med Poremetallets Opfindelse paany virkelig var gjort et større Skridt fremad for den elektriske Akkumulator.

Professor i Elektroteknik ved den polytekniske Læreanstalt *Rung* har i „Ingeniøren“ Nr. 34 gjort Rede for de Forsøg med mine Akkumulatorplader, der, ved Imødekommenhed af Direktor for Statsbanernes Maskinafdeling *Floor*, er udført paa Statsbanernes Centralværksteder med megen Interesse af Værkmester *Harvig*. Professor *Rung* har hertil knyttet følgende Bemærkninger:

„Ifald den nye Akkumulator-Celle skulde vise sig at kunne holde, hvad den i Øjeblikket synes at love, er det let at indse, at dens Betydning i Fremtiden vil blive uvurderlig, og Opmærksomheden rettes da først og fremmest paa Automobilerne og de elektriske Baner. Man har i adskillige Aar, til Dels med Held, til Dels med Uheld, forsøgt Anvendelsen af Akkumulatorer til Traktionsejemed, men man har, trods alt, været stærkt hæmmet i Fremskridtene paa Grund af Batteriernes store Vægt og den lille Aktionsradius. Saaledes vil et Elektromobil til 4 Personer og med en Vægt inkl. Passagerer og Fører paa ca. 2 Tons, ved een Opladning højst kunne tilbagelægge 100 km med en Gennemsnitshastighed af 25 km i

Timen; ved at udruste en saadan Vogn med de nye Akkumulatorer vil Aktionsradien let kunne forøges til 3 à 400 km, uden at Vognen derved blev tungere. At dette vilde betyde en enorm Omvæltning i Automobilindustrien, er en Selvfølge, og man vilde ganske anderledes blive i Stand til at benytte Elektromobilets mange og store Fordele. Ganske paa lignende Maade vil det forholde sig med de elektriske Baner; som Eksempel skal det nævnes, at de prøjsisk-hessiske Statsbaner i de senere Aar i ret stor Maalestok har anvendt Akkumulatorvogne i Lokaltrafikken, og i Øjeblikket haves ca. 150 Vogne i Drift; med de nuværende Vogne kan pr. Opladning imidlertid kun tilbagelægges 60—100 km, og hver Vogn kan næppe præstere mere end ca. 36,000 km aarlig. Det er klart, at disse Baners Betydning og Rentabilitet vil stige enormt, ifald det uden Vægtforøgelse bliver muligt at forhøje Batteriernes Kapacitet til det 3 à 4-dobbelte.

Et Omraade, hvor de nye Akkumulatorer, særlig herhjemme, formentlig vil komme til at spille en meget betydelig Rolle, er ved *Vindelektricitetsværker*. Disses for faa Aar siden saa hurtige Udvikling er bleven hæmmet ikke saa ganske lidt

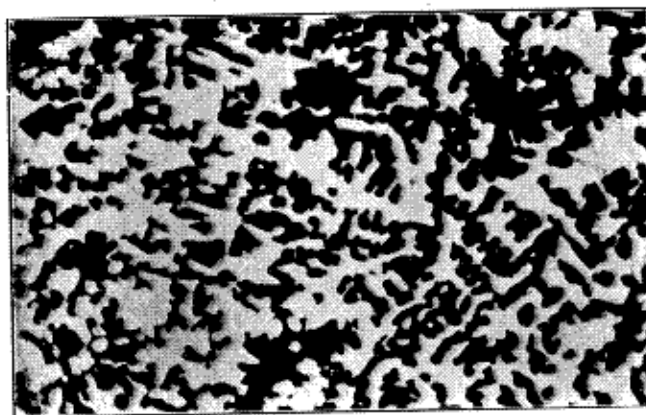

FIG. 5. PORØS TINPLADE

paa Grund af de nuværende Batteriers mindre heldige Egenskaber; især kunde Vindkraften kun udnyttes paa en højst ufuldstændig Maade, idet man ved længere Tids god Vind ikke var i Stand til at opsamle Kraft i tilstrækkelig Mængde uden at maatte anlægge et kostbart og for hele Anlægget urentabelt Batteri. Ved Anvendelse af de nye Celler bliver man nu i Stand til at opsamle en 4—5 Gange saa stor Energi mængde, saaledes at Opfindelsen ogsaa paa dette Omraade vil medføre en stor og for vort Landbrug meget betydningsfuld Omvæltning og fremme Hjemmeindustrien over Landet.

Forsøgene med den nye Celle er endnu ikke helt tilendebragte; saaledes mangler endnu nogle Erfaringer bl. a. vedrørende Levedygtigheden udover $\frac{1}{2}$ Aar, Kapacitetsforholdene ved hurtigere og langsommere Afladning, samt hvorledes Cellen taaler Rystelser.“

Desværre kan jo Spørgsmaalet om Levedygtigheden, som Prof. *Rung* her anfører, at man ikke ved meget om endnu, men som jo spiller en betydelig Rolle, ikke besvares endelig før efter Aars Forløb.

Jeg var ikke naaet saa langt, som Tilfældet er, hvis ikke jeg havde haft fortrinlig Hjælp af min Assistent, Hr. Konstruktør *Jac. Thorarensen*, som

ogsaa har angivet flere Anordninger ved de Maskiner, jeg har anvendt, og i den senere Tid af hans Broder, Hr. Maskinmester *Th. Thorarensen*.

Hvad *metalmikroskopiske Undersøgelser* ved den teknologiske Samling angaar, kom jeg til at indføre dem her i Landet paa følgende Maade.

Det første, som jeg hørte om denne Videnskab, var et fortrinligt Foredrag af den udmærkede, franske Forsker *Osmond* paa den internationale Kongres for Materialundersøgelser i Stockholm 1897. Jeg erindrer, at jeg efter Hjemkomsten fra Stockholm bad Læreanstaltens daværende Direktør, Prof. *Julius Thomsen*, om Midler til Indkøb af et Mikroskop til disse Undersøgelser, og at han svarede, at Metalmikroskopi vist ikke kunde bruges til noget, men dog — som altid — opfyldte mit Ønske, idet han stillede nogle henstaaende Renter af Enkemadam *Diempkers* 2000 Kr. store Legat til min Raadighed. Det er saaledes *Osmonds* og *Madam Diempkers* Skyld, at jeg kom ind paa Metalmikroskopien.

Først Fremtiden vil vise, om hvad jeg her har fundet paa, vil være af større *teknisk Betydning*, men helt urimeligt er det jo ikke, at der, naar der er saa megen Anvendelse for *massive Metaller*, da ogsaa kan ventes nogen Anvendelse for porøse Metaller. Hvad jeg derimod tror at turde sige er, at det i alt Fald har nogen *videnskabelig* Interesse, at man efter i Tusinder af Aar at have

kendt massive Metaller, nu pludselig ogsaa kan fremstille i større Mængde porøse Metaller, som man hidtil kun har kendt i ganske specielle Tilfælde i lille Maalestok, saaledes som Tilfældet er med Platinsvamp. Af videnskabelig Interesse er det jo ogsaa, at den Opfindelse, der her er Tale om, ikke vilde kunde gøres af en Mand, der kun havde praktisk Uddannelse, men savnede videnskabelig Uddannelse og dermed Kendskab til Legeringernes mikroskopiske Struktur.

Henry Le Chatelier har da ogsaa ment, at Opfindelsen var af tilstrækkelig videnskabelig Interesse til, at han paa min Anmodning straks med Fornøjelse gik ind paa at forelægge den i *det franske Institut*.

Da jeg imidlertid antager, at Opfindelsen er ret let at forstaa selv for Lægfolk, og da jeg gerne vil støtte Illustreret Tidendes Redaktion i dens Bestræbelser for at gøre Læserne interesserede i Teknikens Fremgang, har jeg ment, at

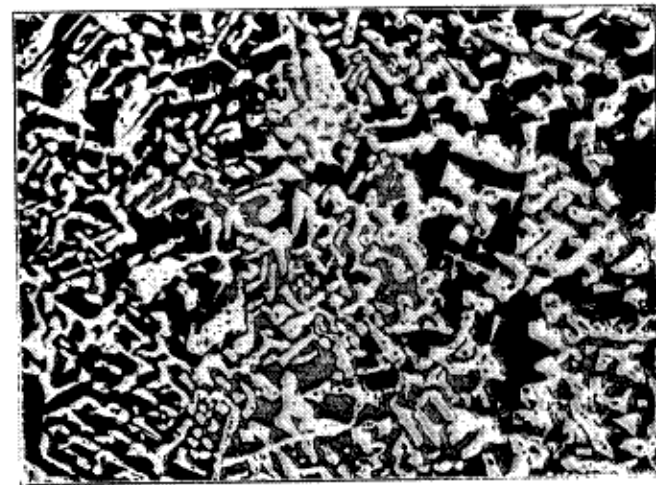

FIG. 6. PORØS ANTIMONPLADE

Opfindelsen ogsaa var af tilstrækkelig almen Interesse til, at jeg burde følge Redaktionen Anmodning om at gøre Rede for den paa dette Sted.

MINDER FRA MIT BARNDOMSHJEM

AF NANNA VIDEBECH, FØDT WANSCHER

En gammel Dame her fra Byen, Fru Nanna Videbech, en Datter af det kendte og ansete Wanscherske Hus, har nedskrevet nogle Træk af Livsindringer fra sit Barndomshjem, hvor saa mange af sidste Aarhundredes kendteste danske Mænd havde deres daglige Gang, og har vist Illustreret Tidende den Elskovrdighed, at overlade til os at bringe det stemningsfulde Tidtbillede frem.

Den 21. April 1902 var det Hundredearsdagen for min kære Faders, *Wilhelm Wanschers*, Fødsel. Vi, hans Børn, havde samlet Slægt og Venner til en lille Mindefest, ved

MIN FADER
PAPIRHANDLER V. WANSCHER

hvilken Lejlighed et Brev blev oplæst, som jeg, i Dagens Anledning havde skrevet om Fader.

Siden da har jeg ofte syslet med Tanken om at samle mine Erindringer fra mit lyse, lykkelige Hjem og derved sætte mine kære Forældre et lille Mindesmærke, og da de af mine Venner, der har kendt og elsket mit Hjem, yderligere har opmuntret mig til at skrive, har jeg nu — i flygtige Træk — tegnet et lille Rids af det Wanscherske Hjem fra 1835—1865.

Om Faders Forfædre findes der meget lidt bevaret, hvorimod min Moders Familie findes paa Stamtavlen over den vidtforgrene *Hornemannske* Slægt, hvis Stamfader, *Hans Hornemann*, f. 1560, var Raadmand i Næstved. Min Morfader, Consistorialraad *Jens Ernst Wegener*, var Forstander paa *Jonstrup Seminarium* og gift med *Birgitte Marie Bindsbøll*, hvis Moder var født *Hornemann*. Min Farfader, *Christopher Wanscher*, stammede fra Holland; han kaldtes *Købmand Wanscher*, var Tehandler og Forhandler af chinesisisk Porcelain; han blev gift 6. Juli 1787 med *Karen Smidt*; de havde 15 Børn, af hvilke Fader var et af de Yngste. Farfader var en meget stræng og ukærlig Fader, og Børnene kom først til Syne om Aftenen, naar han gik i Klubben, saa gjorde Farmoder alt for at gøre Hjemmet hyggeligt for de mange Børn. Penge fik hun saa mange af, hun vilde, og mod hende var han altid god. Hver Morgen kom en Frisør og pudrede ham, han skal have været en køn og statelig Mand. Ogsaa Farmoder skal have været en Skønhed, og det er troligt nok, da mange af Børnene var meget smukke; i en af Døtrene, *Amalie*, senere gift med *Arnkiel*, var Digteren *Ludvig Bødtcher*

meget forelsket. Han var en Ven af Faders yngste Broder, *Onkel August*, der havde en smuk Sangstemme — ikke saa skøn og uddannet som Faders — men dog meget velklingende, og naar han — efter den Tids Skik — sang Viser ved Bordet, var vi altid henrykte. Faders ældste Broder, *Onkel Carl*, var ogsaa meget musikalsk. *Phister* — der tidt blev benyttet i Operaen — har fortalt Fader, at *Onkel Carl* ofte havde hjulpet ham, naar han indstuderede et Parti. Fader vilde selv gerne have været til Scenen, men det vilde Farfader ikke høre Tale om; han maatte derfor nøjes med at lade sin dejlige sjælfulde Stemme lyde i sine egne Stuer. Da Moder ogsaa var meget musikalsk, kunde spille alt fra Bladet og samtidig tage en hvilken som helst Mellemstemme, er det jo intet Under, at Musikken spillede en stor Rolle i vort Hjem.

Farfader ejede et Sted i *Gotersgade* (Nr. 340, nuværende Nr. 27). Der er alle Børnene fødte, og da de alle var hjemme, beboede de hele Huset. Da Farfader døde 12. Novbr. 1823 og nogle af Døtrene blev gifte, mens Sønnerne tog hjemmefra, beboede Farmoder med sine Døtre 1. Sal, mens de øvrige Etager blev lejet ud. Farmoder døde 1841. Det var en utrolig ubekvem Lejlighed, de rige Piger tog til Takke med. En smal Trappe førte op til 2 Værelser til Gaden — „Salen“ og Dagligstuen, der tillige var Spisestue — fra Forhuset førte en aaben Svalgang til Baghuset, hvor Soveværelserne vare beliggende; Posten var i Gaarden, og Køkkenet med aabent Ildsted var saa koldt, at den, der „havde Uge“, gik med Maske for Ansigtet og Handsker paa de kønne Hænder — og dog blev der i det Køkken lavet de dejligste Retter! Ja, det var herligt at være hos „Tanterne i *Gotersgade*“.

Da Fader var 24 Aar, kom han paa *Grosserer Zinns* Kontor og blev fra den Tid Sønnen, *Ludvig Zinns*, gode Ven. For Datteren, *Emma*, blev han en Fortrolig, der var postillon d'amour mellem hende og *I. P. E. Hartmann*. *Zinns* ejede Landstedet „*Elba*“, der laa, hvor nu *Zinns*gade ligger, den store Have gik ned til „*Kærlighedsstien*“, nuværende *Østersøgade*, og de havde Baad i Søen. Fru *Regitze Zinn*, f. *Godvad*, har tidt fortalt mig: „vi sad om Aftenen nede i Haven og lyttede til *Wanschers* skønne Stemme, naar

Wegeners paa *Jonstrup Seminarium*, d. 11. Novbr. 1832, indført af *Mormoders* Broder, *Gottlieb Bindsbøll*, *Thorvaldsens* Museums Bygmester. I *Vinterens* Løb havde de mangen munter Tur

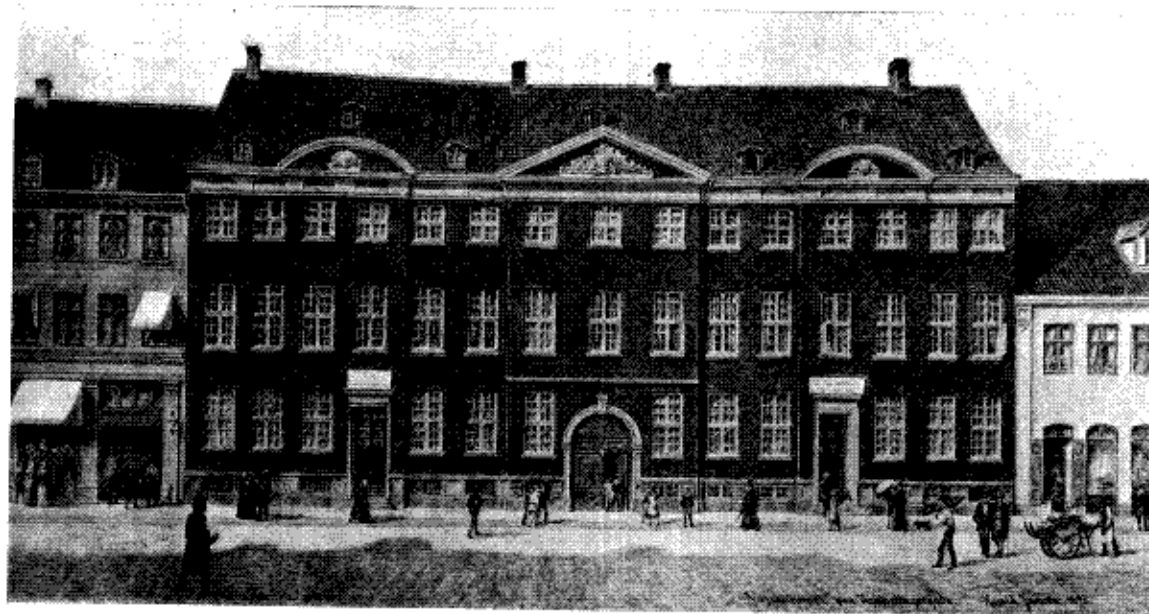
MIN MODER
NANNA WANSCHER, F. WEGENER

derud sammen med *Louise Collin* og *Lotte Hornemann*, Befordringen var en aaben Fragtvogn; og Moders kærester Søster, *Sophie*, en halv voksen Pige, havde allerede den 8. April sine „*Formodninger*“, da kom Fader hjem fra en Rejse til *Hamborg* og straks tog derud med Gaver til dem alle, „men til *Hanne* havde han rigtignok de smukkeste“.

D. 28. April 1833 blev de forlovede; Fader var da 34 Aar og Moder 18; hun maa have været, om ikke smuk, saa meget yndig, med den fine Farve, det kastaniebrune, krøllede Haar og de milde, violblaa Øjne. D. 19. Maj 1834 holdt de Bryllup. — Moders Barndomshjem paa *Jonstrup* saa jeg aldrig, men da *Bedsteforældrene* vare flyttede til *København*, var vi Børn der meget. *Mormoder* var den blideste Kvinde, jeg har kendt, og som hun bar den Prøvelse, at Morfader, paa Grund af *Chikanerier* maatte søge sin Afsked og blev saa melankolsk, at det grænsede til *Sindssyge*, tror jeg aldrig nogen har baaret en Sorg. Hun gjorde, trods de smaa Kaar, Hjemmet saa yndigt, ja endog fornøjeligt, at det altid var en Fest at være der.

Vort Hjem laa paa *Købmagergade*, det var „*Waisenhuset*“s store, røde Gaard, hvor nu „*Messen*“ har sine Lokaler; en stor Port førte ind til den, og man kunde ikke slippe ind

uden at ringe — saa trak *Portner Mohr* i *Kæden*, og den tunge Port faldt drønende i efter En. Til højre og venstre førte brede Trapper op til *Etagerne* med lave, magelige *Trin* og smukke *Jærngelændere*, oppe i 2. Etage mandede *Trapperne* ud i en lang, mørk *Korridor*, der forbandt begge *Fløje*. For den *Korridor* havde vi en hemmelig *Rædsel*, en stakkels, *sindssyg* Mand var nemlig

WAISENHUSET 1834—1855

han — fra *Baaden* ude paa *Søen* — sang *Kvartetter* med *Ludvig Abrahams*, *Notarius publicus*, og *Jens Lund*. — Senere etablerede Fader sig selvstændig som første Forhandler af *Strandmøllens* Papirer. Moder lærte han at kende hos *Gehejmerraad Jonas Collin*, der var gift med *Jette Hornemann* (Enke efter *Michael Gottlieb Birckner*), og han var første Gang hos Moders Forældre,

indespærret der. Han havde som ung Handelsbetjent forbrudt sig mod Loven, og Faderen havde først holdt ham skjult og siden indespærret ham i et usselt lille Rum, til han blev som et vildt Dyr; vi saa med Gysen paa den lille Dreng, der bragte ham Mad og fattede ikke, hvor han fik Mod dertil. En Gang, husker jeg tydelig, listede min Søster og jeg os ind i Korridoren, men inden vi var kommet Halvvejen, overfaldt Rædslen os, og vi tumlede i vild Flugt gennem Gangen, ned ad Trapperne og helt ud i Gaarden.

Da den Ulykkelige en Gang ved et Flugtforsøg over Agent Lunds Tag nær var styrtet ned i Gaarden, tog Fader og C. A. Reitzel sig af Sagen og udvirkede, at han kom i Pleje paa Landet; da Videbech og jeg i 1868—69 boede paa Tersløsegaard, saa vi ham der paa Egnen, en stakels, ganske uskadelig Patient.

Det var en dejlig Gaard for os Børn! I Sidehuset var den store Waisenhuskole for Drengene og Piger, og i Frikvartererne gik Legen lystigt under de store Linde og ude paa den solbestraalede Plads, saa maatte vi desværre aldrig komme derned og kunde kun fra Vinduerne se paa den muntre „Kædetagfat“, men naar Frikvarteret var forbi, fik vi Lov at lege dernede. I Baghuset var der en stor Gymnastiksal for Drengene, men der kom ogsaa mange andre fra Byen og fik Undervisning i Hugning og Fægtning af en gammel statelig Fægtelærer, Hr. Zigetti. Han kom altid før Tiden, og hans Elever, de Herrer Officerer og Skuespillere, mødte ikke saa præcist; saa der blev Tid for Zigetti til at fortælle os Børn om de Felttog, han havde deltaget i. Han havde kæmpet under „den store Napoleon“, og det kastede jo et forunderligt Skær over den gamle Mand. Det var altid for tidligt for os, naar hans Elever kom, men en Trøst var det, naar det var Skuespillerne fra det kgl. Teater, Nielsen, Holst, Hultmann, ja, hvor tydelig husker jeg ikke endnu Michael Wiehe, naar han med sin ejendommelige Holdning og Blikket mod Jorden gik op ad den lange Gaard og traadte fra det stærke Solllys ind i den mørke Sal; derind maatte vi ikke komme, men vi kunde høre de klirrende Vaaben og Føddernes Stampen, naar de „faldt ud“—

I Barnekammeret var der om Morgenen et ordentligt Røre, og Jomfruen manede os stadig til at skynde os: „Klokken er straks 8, for der gaar Drengene til Latinskolen! Skynd Eder dog! der kommer Diligencen!“ Og endelig var vi færdige, fik drukket vor Mælk og tog fat paa Lektierne. Kl. 11 stod Frokosten paa Bordet — altid den uundgaaelige Øllebrød —, og vi saa med ærbødig Misundelse paa det lille Laagfad, der altid stod til Fader og indeholdt en lækker Kotelet, Andesteg eller Hønseskød; saa kom Lærerne i Sprog og Haandarbejde og vor kære Spillelærer, Komponisten Joh. Chr. Gebauer, og var saa Timerne endte, spadserede vi ud med Barnepiggen og de smaa Søskende. Undertiden gik vi med Fader, og det var altid en Fest. Vi var da paa Thorvaldsens Museum, paa Gallerierne, og Fader, der var en stor Kunstelsker, aabnede ogsaa vore Øjne for alt det Skønne. Og som han elskede Naturen; jeg husker en Dag, vi kom op paa „Volden“ med ham. De dejlige, gamle Træer var lige udsprungne, og Luften var saa mild og varm. Fader indaandede den i fulde Drag og udbredte sine Arme, som vilde han indeslutte al den Dejlighed i dem og byde Vaaren Velkommen. Og mødte vi saa paa vore Ture en af de Digttere og Forfattere, som Fader kendte og beundrede, standsede han ham, for at vi Børn kunde takke den, hvis Digte eller Fortællinger havde glædet os. Jeg kan huske, at vi en Gang talte med Oehlenschläger, der bøjede sig venligt ned til mig og spurgte: „Kender Du mig fra Aladdin?“ — — —

Kl. 4 stod Middagsmaden paa Bordet, og Ordet var frit undtagen naar vi kom med Sladder, det indbragte os altid et mildt bebrejdende Blik fra Moder, og Fader spurgte; Har I selv hørt det? — eller været til Stede? Saa tav vi stille, meget flove. Kl. 5 skulde Stuen være udluftet, Lampen parat, Bøger og Linealer fremlagt, for saa kom vor kære Lærer, Harald Rasmussen, og fra 5—7 var vi i Aande, især naar det var Historie, Dansk eller Litteraturhistorie, der var hans Yndlingsfag. — — —

De kære Timer i min Barndom var — ærlig talt — Dansetimerne! Vor første Lærer, Hr. Bentsen, fandt, at jeg havde et saadant Talent for Dans, at jeg burde sendes til Balletskolen.

Det kunde der selvfølgelig ikke være Tale om, men jeg fortvivlede — jeg havde jo set Prices paa Hofteatret og Børnedansen i „Elverhøj“. Naa, jeg trøstede mig jo snart og øvede mig ivrigt paa Gissa, Battements o. s. v., og jeg følte mig saa stolt, naar Hr. Brodersen kyssede mig paa Panden og sagde: „Godt min lille rare Pige!“

TO JULEENGLE

Originaler af Constantin Hansen og Marstrand

Hvor jeg ser ham for mig i den elegante, brune Kjole med Guldknapperne, det sirlige Linned, de lyse Handsker og de lakerede Sko. — Næsten hver Aften havde vi Besøg af Faders Venner, Onkel Gottlieb Bindesbøll, Constantin Hansen, Marstrand, Roed, Freund, Moders Broder, Historiemaler Teodor Wegener, Høyen og Flere. Tiden spildtes ikke med store Anretninger, nej, ved et Glas Punch debatteredes de interessanteste Themaer, og Munterhed og Vittigheder krydsede hinanden. Til en Juleaften, kan jeg huske, havde Kunstnerne med lette, mærkelige Tegninger paa

MATTHEA ARNKIEL SOM KONFIRMAND

rødt Papir prydet Dagligstuen; alle disse Hænder er nu forlængst Støv, Billederne gemmes som en Helligdom. — — —

Ja, hvilket Hjem for os Børn! Moder var jo altid om os, var til Stede i alle vore Undervisningstimer, hjalp os med Lektier og Spilleøvelser,

og var, i Faders Fritid, altid tilrede til en Tur med ham eller til at accompagnere ham. Tiden slog til for Moder til alt, og dog saa man hende aldrig skynde sig, der var altid udbredt en mild og velgørende Ro over hende. Gæstfriheden var stor hos os. Naar man læser Moders Families Stamtavle og ser, at hun havde Stammafælles med Bindesbølls, Hornemanns, Collins og Bresdorffs og hører, at alle de Familiers Medlemmer, Store og Smaa, blev modtaget med den største Venlighed, kan man jo forstaa, at det maatte tage Tid og Tanker for Moder. — — —

En af mine tidligste Erindringer er en Festsaften hjemme, til Ære for den italienske Sanger Rozzi. Hele Huset var festligt oplyst, Bordet straaled af Solv og Krystal, og Bordet duftede af Blomster. Jeg ser endnu Collins, Hornemanns, Drewsens og Linds og husker, at alle Damerne, ja ogsaa Fader og Edvard Collin havde Taarer i Øjnene, da Rozzi sang: „una furtiva lagrima“ af „Elskovsdrikken“. Damerne tilkastede ham Blomster, og jeg kan huske, at han var saa venlig mod os Børn og legede med os.

Louise Drewsen, f. Collin, har fortalt mig, at hun med sine Forældre har besøgt Rozzi i Italien; han var Vingaardsejer og sang ikke mere, men havde dog sunget for dem og atter rørt Onkel Edward til Taarer, „men“, tilføjede Louise, „Moder sagde: Wanschers Tenor var dog smukkere!“ — — —

Paa Waisenhuset boede — foruden vi — Reitzel's og Inspektøren, Kancelliraad Rung. Den ene af Rungs Døtre, Nanna, var min ældste Søster, Maries, Veninde. Hvert Aar gjorde Rungs et smukt Bal efter den Tids fineste Skik: Vor fælles Danselærer, Hr. Brodersen, var til Stede som Balinspektør og førte Dansene op. —

Saadan et arrangeret Bal tog sig egentlig nydeligt ud; først en Polonaise, hvor Herrerne præsenterede sig for Damerne og engagerede til de øvrige Danse. Ingen dansede udenfor sin Tur, man opførte en sirlig Francaise og den adstadige Bøhmervals; Borddansen var i den Tid altid „Fandango“, den var baade køn og meget morsom. Mazurka var dengang ny, og ikke Alle havde lært den, nogle udvalgte Par udførte den i Kotillon. Jeg, der kun var et Barn, blev derfor en Balaften meget flov, men ogsaa meget stolt, da Hr. Brodersen dansede den med mig, vi var 1ste Par, og jeg gjorde mig den største Umage for at danse paa Taaspiden.

Denne Dans med Hr. Brodersen trøstede mig for et Nederlag, jeg samme Aften havde lidt. Carl Reitzel havde — i Forvejen! — engageret mig til 3die Vals, men da Aftenen kom, og han saa Skønheder som Christiane Kirckhoff og Marie Berregaard, fortrød han det og sagde: „Hør Nanna! jeg kan alligevel ikke danse en hel Dans med Dig, men jeg skal nok inclinere rigtig tidt for Dig!“ — — —

Hos Reitzel kom vi næsten daglig. Den store Virksomhed, de mange Forfattere gjorde det jo til et interessant Hjem, men for os Børn var det dog især Fruens, Døtrenes og Sønnernes Venlighed, der gjorde det til et sandt „Børnernes Paradis“, navnlig var Julie, senere Admiralinde Jønke, og Carl vore gode Venner.

Ogsaa C. A. Reitzel holdt vi meget af, og jeg har mange Minder om hans Godhed og Venlighed mod os Børn. Hans Død, 7. Juni 1853, gik os Alle, mest naturligvis Fader, meget nær. — — —

SOMMERLIV

Naar jeg tænker paa Somrene paa „Bakkehuset“ 1842—43, husker jeg kun store, grønne Marker, en snæver Gyde, der gik bag ved Huset, og „Sondermarken“ en tidlig Sommerdag, hvor Moder sad med en Solhat paa og strikkede, mens min Søster Vilhelmine og jeg legede paa den store, runde Plads, hvor jeg syntes der „var saa vidunderlig højt til Loftet.“ — — —

I 1844 lejede Fader „Tolvkanten“ paa Strandvejen (nu Restaurationen „Store Mariedal“). Faders Søsterdatter, vor kære Kusine Matthea Arnkiel, der den Sommer gik til Præsten, boede hos os hele Sommeren, og Husets mange Venner besøgte os tidt. Vi boede paa 1. Sal og havde Køkken i Kælderen, der var derfor, for Bekvemmeligheds Skyld, indsat et Vindue paa Trappegangen, gennem hvilket Maden blev sat op; der løb vi Smaapiger saa ned efter Brød, Smør o. s. v. En Aften, da Marstrand besøgte os, havde vi alle en glubende Appetit og havde flere Gange været nede ved Vinduet for at faa Bakken fyldt, da den igen

var tom, sagde han: „lad nu mig løbe denne Gang!“ og han kom meget forleet op og sagde, at Maren gnaven havde raabt nede fra Køkkenet: „Mer Brød endnu! Jeg kan da heller aldrig skære nok, naar Marstrand er her!“

Maren var et Pragtstykke, Mor havde bragt med fra Jonstrup.

Slangen i *det Paradis* var en Gartner, der chikanerede os Børn paa alle Maader; for at stemme ham mildere, købte Fader en Ko til ham, men det hjalp ikke, og saa blev Fader ked af at bo til Leje og købte *Landstedet*.

Paa „Tolvkanten“, der ejedes af Agent Lund, traf Fader *Søren Kirkegaard*, hvis Søster var gift med Agenten. Han og Fader underholdt sig gerne med hinanden, og naar de kom hjem fra en Tur, holdt han af at faa sig en Samtale med Moder, der var et lyst og klart Hoved; jeg kan kun dunkelt huske ham, men mindes dog tydelig *en Aften*, hvor han var til Stede. Fader havde da købt *Landstedet*, og alle de Tilstedeværende kom med Forslag om, hvad det skulde hedde: Vilhelms Ro — Johannelyst o. s. v. Onkel Gottlieb Bindesbøll foreslog, at det skulde hedde: „Nok“, men saa sagde Søren Kirkegaard: „Nok, Hm! det er for meget — jeg vilde kalde det *immer noget!* Hvilket jeg synes, var Synd for *Landstedet*.

Det fik imidlertid aldrig andet Navn end *Landstedet*. Fader købte det ved Juletid *uden Mors Vidende*, det skulde være en Overraskelse til Julen. Hvor tydelig husker jeg ikke den Juleaften! De andre Børn vare ikke hjemme, men boede hos Tanterne, fordi jeg havde haft Skarlagensfeber. Fader og Onkel Theodor Wegener havde nogle Dage i Forvejen været ude paa *Landstedet*, og Onkel Theodor havde saa malet et lille Billede af det, som jeg endnu ejer. Juleaften havde Fader lagt Billedet paa en Bakke og slynget en Boa uden om det — det var hans Julegave til Moder.

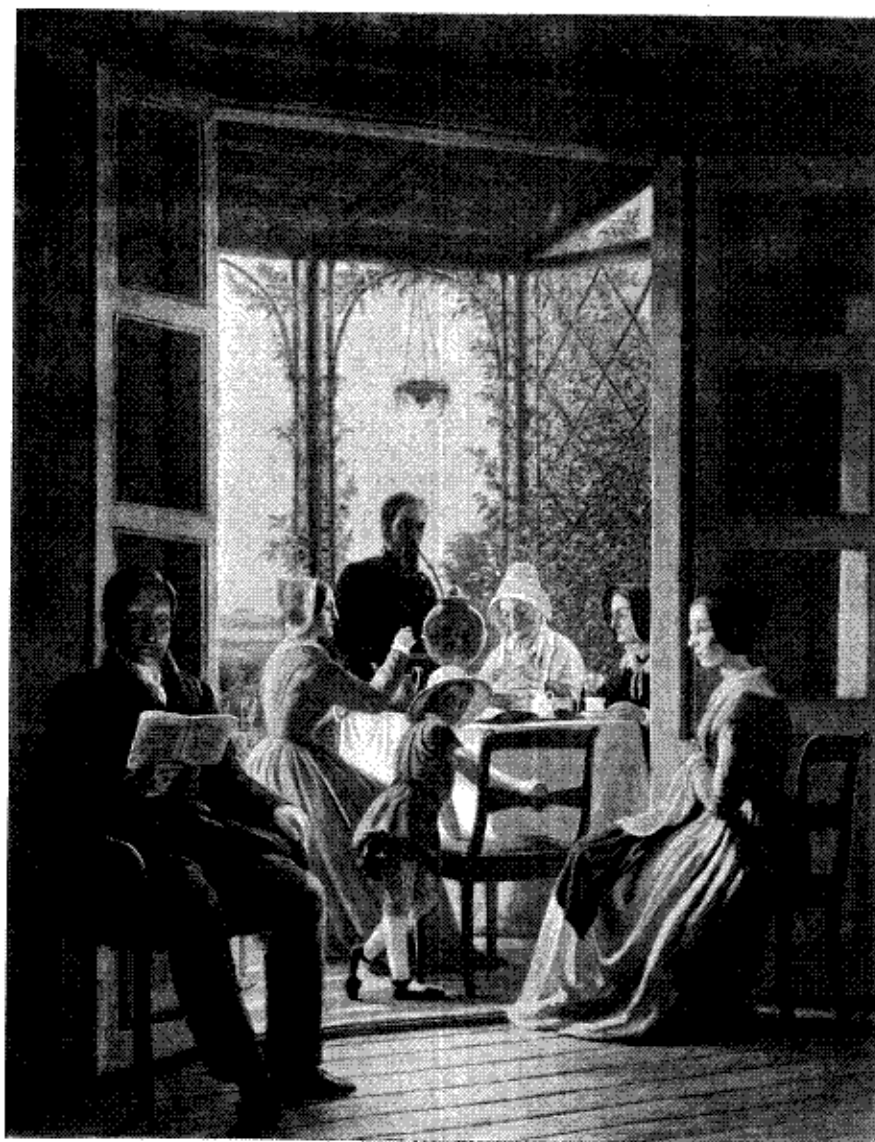
Paa *Landstedet*, der laa paa *Strandvejen*, tæt ved *Hellerup Vejen*, boede vi saa hver Sommer i mange, lykkelige Aar. Fader beboede det til sin Død 1882, saa blev det solgt og er nu forlængst jævnet med Jorden; den dejlige Have er borte, paa dens Plads knejser nu et højt Sted, og den Markvej, ad hvilken vi gik til Bad, er nu den tæt bebyggede *Onsgaardsvej*.

TUREN TIL SOPHIEHØJ 1848

Det Aar, Morfader var død, boede Mormoder med sine to Døtre, Sophie og Jacobs, hele Sommeren hos sin Søn, Forstraad Wegener paa *Sophiehøj* ved *Gisselfeldt*, og da Mormoders Fødselsdag, den 3. Juni, nærmede sig, bestemte Fader, der elskede sin Svigermoder, at vi skulde rejse derned og overraske hende, de Andre blev jo indviede i Hemmeligheden. Han bad da *Chr. Winther* skrive

en Sang, der findes i hans samlede Digtninge, I.—2. Del, Pag. 66.

Til en Bedstemoder. Fra Børnebørnene.

DEN WEGENERSKE FAMILIE PAA SOPHIEHØJS VERANDA 1844

Det var nu ikke saa lige en Sag at rejse den Gang! Der var jo ikke Jærnbane og langt

mand Lorcks Kusk, som vi fra mange andre Ture havde barnlig Kærlighed til, skulde køre for os, og vi skiftedes til at sidde paa Bukken og saa rigtig den dejlige Egn, snart kørte vi langsomt op ad Bakke, snart hurtigere nedad, og det var saa morsomt at se Landsbybørnene neje, hvor vi kom frem. I den lyse Sommeraften naaede vi *Rønnede Kro*, der laa lige ved *Landevejen*; vi spiste til Aften uden for Kroen og sov om Natten sødeligt i de vældige Dyner; at Døren fra vort Værelse gik lige ud til *Landevejen* bekymrede os ikke.

Næste Morgen kørte vi videre og naaede *Sophiehøj* ved Middagstid. Hvilken Fryd for Mormoder at samles med os! —

Fra *Verandaen*, som jeg ejer et Billede af, ser man *Gisselfeldt*, og i de Dage, vi var der, gjorde vi mange dejlige Ture til *Chr. Winthers* Yndlingssteder.

KRIGEN 1848

Jeg maa have været et sent udviklet Barn, thi om *Krigen 1848—50* har jeg meget faa Minder; naar kun Fader og Moder ikke var bedrøvede, levede jeg sorgløs. Dog enkelte Ting greb mig stærkt. Jeg husker saaledes *en Dag*, som var det i Gaar:

Fader havde mødt *Hornemann*, Landsoldatens Komponist, den Dag han havde komponeret sin vidunderlige Sang. Fader fik *Hornemann* hjem med og bad ham spille den for Moder og os Børn, den belog os stærkt og navnlig *de Strofer*: „og den har Tysken haanet og traadt den under Fod“ rørte mig 10 Aars Pige til Taarer. — —

Og saa var der en anden Sang, der mer end nogen anden satte mit Sind og min Fantasi i Bevægelse, det var:

I Natten klan og kold
paa *Fredericias* Vold;

der var noget saa hemmelighedsfuldt rystende og dog begejstrende over den; og selve Dagen for *den* Sejr

husker jeg ogsaa tydelig. Det var allerede sent den varme Sommeraften, da vi hørte en klar Damestemme synge:

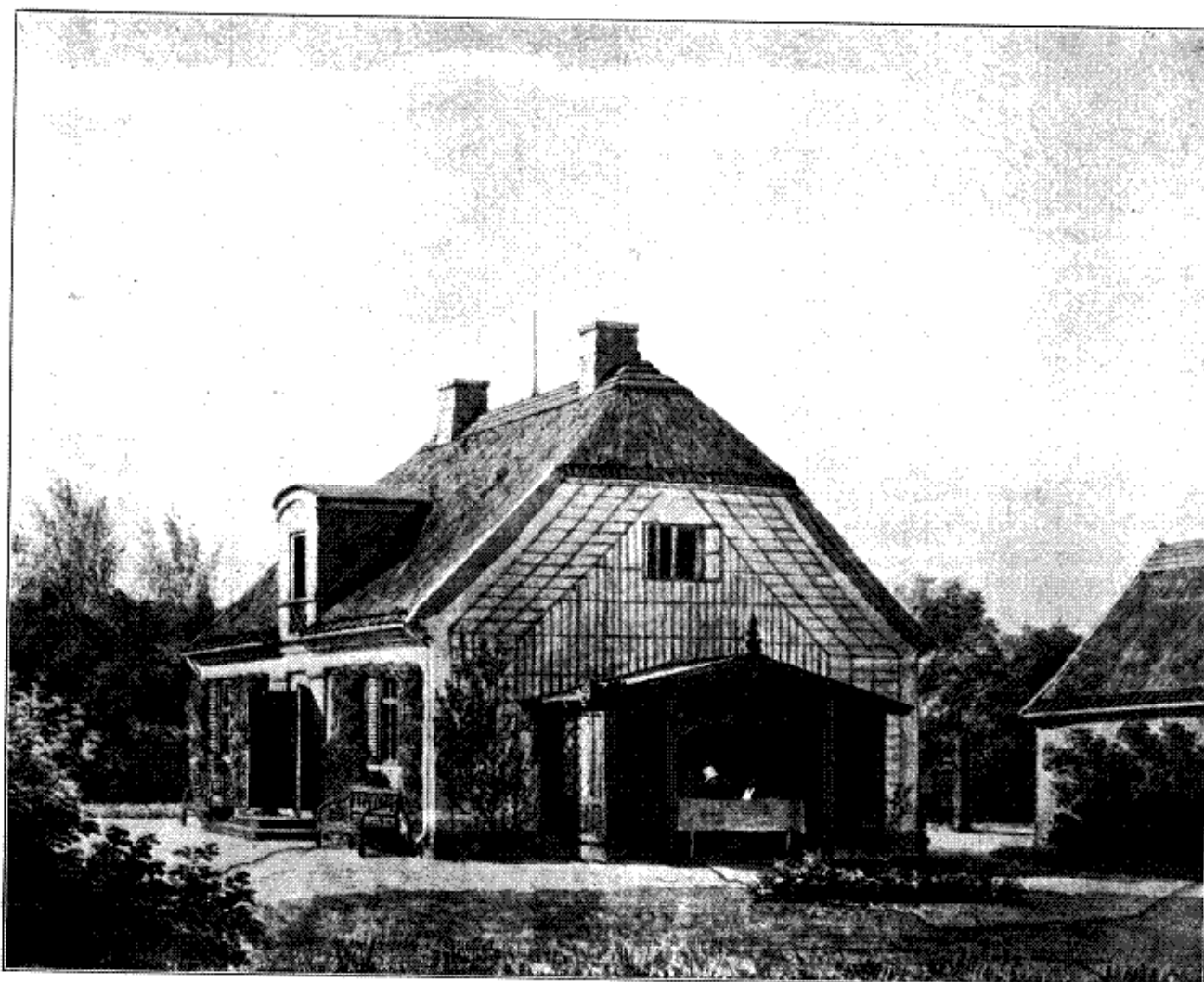
„Dansen har Sejr vundet“

„Det er jo Louise Linds Stemme!“ udbød Moder. Vi ilede alle mod Laagen, ja det var Auditor Lind og Louise (f. Collin), der maatte meddele det glædelige Budskab. De, Fader og Moder, vare som elektriserede af Begejstring, der maatte gøres noget! Saa gik Lind, Louise og Datteren Ingeborg, Fader, Moder og nogle af os Pigebørn op til „*Constantia*“, vi fik et Lysthus, Lysene brændte stille paa Bordet, vi spiste den berømte *Constantia-Carbonade* og drak Hvidvin til! Ja, det var en Festaften! — —

Og hvor tydeligt mindes jeg ikke Soldaternes Hjem-

komst! Fader var med os allevegne og fik vore barnlige Hjerter til at slaa i fuld Begejstring for Fædrelandet. — — —

(Fortsættes)

LANDSTEDET PAA STRANDVEJEN 1840—1882
I Lysthuset Onkel August Wanscher og Fader

mindre Automobile, nej, vi skulde køre hele Vejen i en Wiernervogn. Rejsen var for os Børn en stor Begivenhed og en uendelig Fryd. Vogn-

ETATSRAAD ADOLF TOBIAS HERBST MOURIER-PETERSEN

SAA døde da den sidste af de tre Brødre Mourier-Petersen i sin Alders 86de Aar. De var alle tre særdeles dygtige Mænd, som kom til at spille en betydelig Rolle i det hjemlige Landbrugs Udvikling. Sønner af Godsejer, Generalkrigskommissær Christian Petersen og Hustru, født Mourier, fødte paa det smukke Engelsholm ved Vejle, følte de sig nøje knyttede til den jyske Natur og blev Foregangs-mænd hver paa sit Omraade. Den ældste og i det offentlige Liv mest fremtrædende var Politikeren, Hededyrkeren paa Rugaard. Han blev Hedeselskabets Formand og Landstingsmand. Den yngste Broder paa Ryomgaard var særdeles dygtig som Landmand, medens den nu afdøde, Etatsraad A. T. H. Mourier-Petersen har udrettet overmaade meget paa Kvægavlens Omraade, ganske særlig indenfor den jyske Hesteavl.

Han var oprindelig Forstkandidat. I Krigen 1848 deltog han med Hæder som frivillig Herregaardsskytte. Derefter købte han Holbækgaard ved Randers Fjord, hvor han opdrættede en meget bekendt Stamme af sortbroget jysk Malkekæg. I 1894 solgte han Holbækgaard og købte „Edelsborg“, hvor han boede indtil sin Død.

Det blev som sagt væsentligst Hesteavl, der blev hans Speciale. Derfor var han Formand i tre Statshingstekommissioner i tre forskellige Amter og mangeaarig Dommer ved Landmandsforsamlingerne.

I alle Spørgsmaal paa Hesteopdrættningens Omraade gjaldt hans Afgørelser som ganske inappel-

ETATSRAAD A. T. H. MOURIER-PETERSEN. K, AF DG., DBM.
f. 26. Nov. 1826, † 10. Juni 1912 *Sinding fot.*

lable Højesteretsdomme. Kunde man ikke enes, maatte „Jyllands Etatsraad“ kaldes til, og det

mærkelige ved det var, at naar han havde afgjort et Stridspunkt mellem to Parter, saa var de som Regel begge tilfreds. Saa salomoniske var hans Domme. Eller kom det af, at han uvilkaarlig altid følte sig kaldet til at tage noget Parti for den, der blev angrebet. Hovedsagen var, at han til det inderste var en redelig og finttænkende Mand af en fast og mandig Karakter.

Ved sit Eksempel lærte han de Unge at arbejde, og han stod for dem som en helstøbt Mand, der i alle Livets Forhold kunde vise det sande Maadehold. Aldrig sparede han sig, naar det gjaldt et Arbejde for det Almenes Vel eller i det Offentliges Interesse. I 24 Aar var han Medlem af Randers Amtsraad. Ogsaa i Bestyrelserne for Landhus-holdningsselskabet og Randers Amt Hus-holdningsselskab havde han Sæde. Og han var ikke den, der ikke tog Del i Arbejdet.

Egentlig kraftig af Helbred var han ikke, men hans Viljestyrke bødede derpaa og først i den seneste Tid gik det stærkt ned ad Bakke. Men da var ogsaa et langt og daadrigt Liv levet til Ende.

Som Personlighed var Etatsraad Mourier Petersen maaske nok den største og ejendommeligste af Brødrene. Mange kan takke ham for kloge og gode Raad. Alle saa op til ham. — — —

Jyske Landmænd vil i Taknemmelighed bevare de tre Brødre Mourier-Petersens Minde. M. C.

GREVE JULIUS AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE

DER gaar det Sagn om den gamle afdøde Lensgreve paa Tranekær, at han, da de fleste af hans Sønner var voksne, en vakker Dag samlede dem om sig og lod dem trække en lille sammenrullet Seddel ud af en høj Hat.

Saa vidt var den gamle Lensgreve paa Langeland naaet i Genrejningsarbejdet af Familiegodserne — og der laa strængt og selvopofrende Arbejde bagved — at han kunde skænke hver af de voksne Sønner en Hovedgaard. Paa Sønnen Julius' Seddel stod skrevet Skovsbo, det dejlige gamle fynske Herresæde i Nyborgegn, til hvilket Folk saa gerne vil knytte et ualmindelig rigt Udvalg af Spøgelsehistorier.

Den hele Ahlefeldtske Generation kom til at spille en betydelig Rolle for det store Landbrug. De gode Traditioner fra Tranekær omplantedes paa Godser trindt omkring og Mønsterlandbrug rejste sig under kyndige Hænders Ledelse.

Men Herren til Skovsbo førte en skønne Dag den smukke unge Baroness Jessy Bille-Brahe hjem som Brud. Baronessen var efter en Broders Død eneste Arving til Stamhuset Egeskov, hvis gamle Hovedbygning med sine morsomme Dobbeltgavle og herlige Peberbøssetaarne er en af Landets smukkeste Herregaarde. Derved kom Grev Julius Ahlefeldt til at styre et overmaade stort Gods, særlig da senere Hovedgaarden Fjellebro yderligere indføjedes under Stamhuset. Det blev en mægtig Opgangstid for

hele Egnen, og Egeskov styredes efter mønster-værdige Principer. En Del af Jorden kom under

GREVE JULIUS AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE
f. 16. Febr. 1849, † 6. Juni 1912. *Sonne fot.*

Sukkerroedrift, og Greven førte en Roebane ned over sine Jorder med Tilslutning til „Sydfynske“.

Han havde ogsaa Sæde i Sukkerfabrikerens Bestyrelse. Ligeledes har han været virksomt Medlem af Sydfynske Jernbaneselskabs Direktion, som i Modsætning til dens noget større Kollega ved Statsbanerne, nyder megen Popularitet. Greven var endvidere Formand i Bestyrelsen for Sydfynske Dampskibsselskab og Medlem af Svendborg Amtsraad. Og disse ydre Rammer angiver hans Bestræbelse for at tjene sit Fædrelands Udvikling overalt, hvor han kunde det. I sit hjemlige Sogneraad var han Formand. De mange Aars Samarbejde, siden 1882 til Dato, med sin Egns Bønder havde udviklet et smukt og hjærteligt gensidigt Forhold.

I de senere Aar lod Grevens Helbred en Del tilbage at ønske, og han søgte for-gæves ved Kursteder at overvinde sine Lidelser. Tilslidst gjorde en Lungebetændelse Ende paa hans Liv.

Denne rolige sindige Mand, som altid havde Hjærtet paa rette Sted, var saare afholdt paa sine Godser. Og nu, da han stedtes til Hvile i Kværndrup Kirke vidnede en mægtig Følgeskare om, hvor afholdt Herskabet paa Egeskov var i videste Kredse.

Grev Ahlefeldt var Kammerherre og Hofjægermester, Kommandør af første Grad og Dannebrogsmænd.

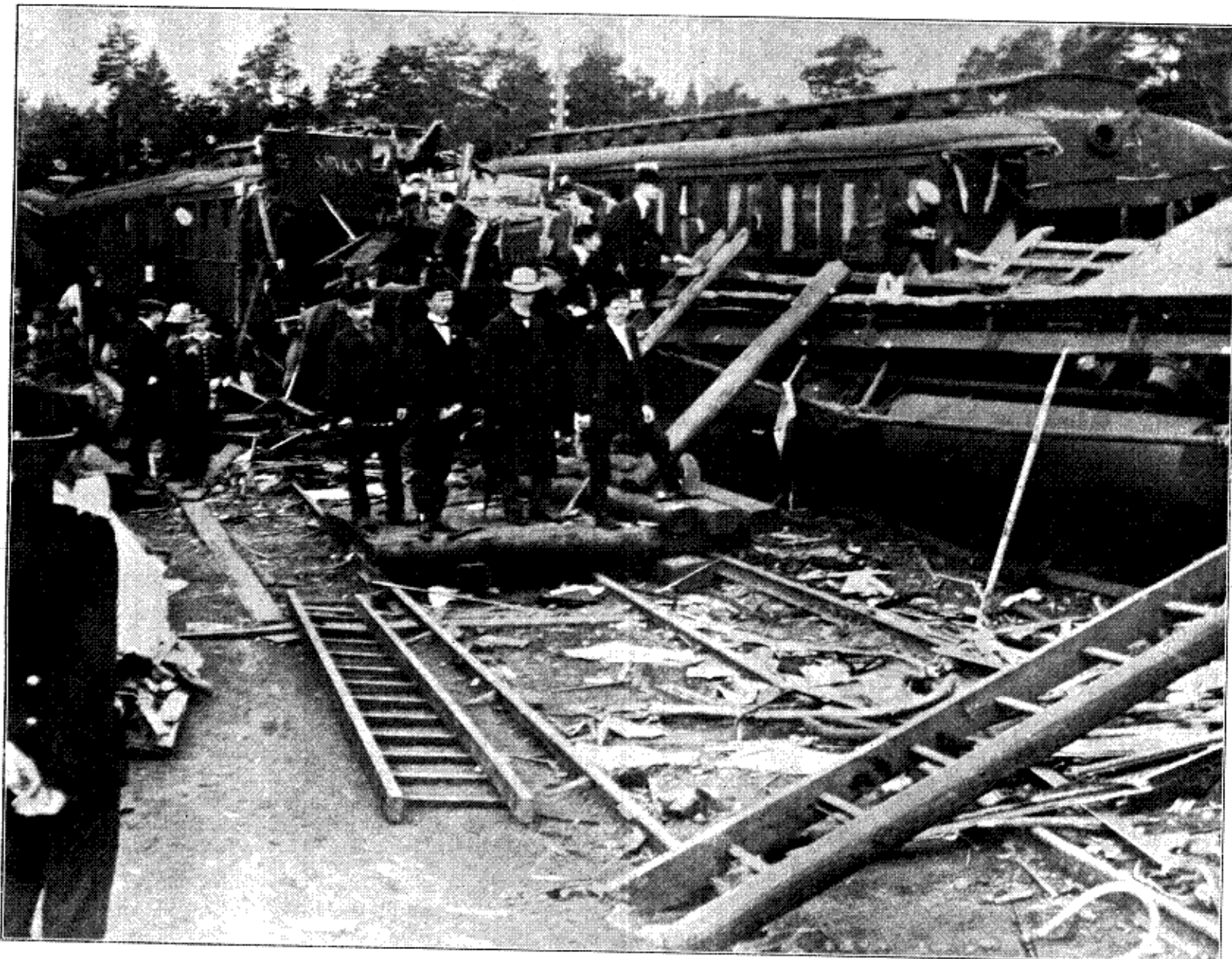
Der er en Søn og en Datter paa Egeskov. — Sønnen Grev Preben Ahlefeldt-Bille er Forpagter paa Skovsbo, Datteren er Grevinde Agnete Brockenhuus-Schack, W.

JÆRNBANEULYKKEN VED MALMSLÄTT

MILITERHJELPEN MED BAARER LIGE EFTER REDNINGSARBEJDETS SLUTNING

DEN FULDSTENDIGE SPLINTREDE WAGGON, »KØBENHAVNSVOGGEN«

EN KØBENHAVNERS DAGBOG

HAV TAK! O, hav Tak, kære Borgerrepræsentation, fordi Du sagde Nej til den Mindeplade for Lorens Frølich, som en Kreds af Med- og Skønvirkeborgere vilde sætte op paa Raadhuset.

Det er nok Borgernes Hus, og vi skal alle gaa og være stolte af det, og vi skal, hver Gang vi tilfældigvis gaar igennem Raadhushallen for at blive gifte eller skilte eller saadan noget, sige til os selv, at her vil vi rigtignok komme oftere — »færdes« som det hedder i Skønvirkesproget —, saa smukt og festligt her er, alt det skal vi, men vi skal ikke have Lov til at betragte Hallen som vore egen Dagligstue og beslaa Murene med Plader og Malerier o. desl. Det skal være Folkeviljen, der som en Bølge skyller Gaverne over Muslingeskallen ind i Huset, men fordi en Forening faar Lyst til at hædre en Mand og lader en Plade slaas, er der ingen Grund til at udlevere Professor Nyrops smukke Mure til Plakatophængning. Ja, dette Borgersind, som det saa smukt kaldes! Naar man i vore Dage blot sætter »Borger« foran, saa er Sagen straks omgivet med en Glorie. Saa skal Kritiken høre op, og man skal med Tak modtage alt, hvad der bliver stillet foran En, ligefra Spir til Plader. Hav Tak, fordi I sagde Nej — det havde været meget lettere at sige Ja.

Og i dette Tilfælde var det saa meget mere fristende, som intet levende Menneske kunde læse, hvad der stod paa Pladen, saaledes at Indskriften ikke kunde genere nogen. Efter at Skønvirken har forsynet alle dertil indrettede Damer med Beslag i Form af Spænder, Ringe, Ørehængsler og andet Seletøj, har den nu kaster sig over Bogstaver. Der var noget at gøre! En forældet Opfattelse gaar ud paa, at Bogstaver er til for at udtrykke en Mening; en Titel paa en Bog, et Opslag paa en Mur, en Dørplade, en Pengeseddel, en Anvisning — det er altsammen noget, som man i nogle hundrede Aar mente var skabt at læses. Ligesom Ord var skabt

for at forstaaes. Men i Skønvirketiden véd man bedre! Ord som Kongelev og Firmelse, helst skrevet med Bogstaver, der ligesaa godt kan betyde Rødgrød og Abekat! Enhver, der har et Stykke Papir og en Blyant, laver i vore Dage Bogstaver. De skal være bugtede og knortede og slynge sig ind i hinanden, de skal falde over hinandens Ben som fulde Mænd, de skal omfavne hinanden og kysse hinanden, de skal krybe henad Jorden som Firben eller besvime i hinandens Arme, de skal ligne tykke Mænd som paa Telefon-Bogen forrige Aar, de skal bare ikke én Ting: være læselige.

Nej! sagde Borgerrepræsentationen. Bravo! siger vi andre. Lad dem gaa hjem og lære at skrive, Lad dem lægge sig ud paa Landet og lære at blive naturlige, naar de skriver. Lad dem spørge sig for, lave noget pænt, sondere Stemningen og glemme Skønvirke. Lad dem saa komme igen. Det vil tage nogle Aar, for Sygdommen kræver stærke Kure, men det har mindre at sige. Lorens Frølichs Navn og Kunst vil ikke dø imens.

Stor Minde- og Afskedsfest paa den Voldrest, der ligger ved Østervold. Der gaar en Bølge af Rørelse gennem os alle, og et Øjeblik efter taler vi om Tidens Mangel paa Pietet og Udviklingens Hensynsløshed. Der vil nok komme nogle Tusinde til den Skt. Hans Fest paa Volden. Og de tre Fjerdedele af dem, som kommer, vil være der for første Gang! Saadan gaar det nemlig til her i Byen: hver Gang noget gammelt falder, bliver vi sentimentale, men til Hverdag kunde det ikke falde os ind at dvæle ved de gamle Steder. Vore Veje gaar udenom, vi trækker frisk Luft paa Østergade, vi udflugter til Raadhuspladsen og Tivoli. Men Volden var et af de ødste Steder i Byen. Nogle legende Børn, et Par gamle Folk paa Bænkene, et Kærestepar, som ikke vilde forstyrres, det var alt. Vist var der kønt, jeg gik gerne derhen ved Foraars, thi Foraaret er

saa stille her i København, saa forsigtigt som et gammelt Minde, som milde Blomsterdufte og smaa Sange, og denne Voldrest mindede mig om de lave Fattigmandsvinduer med den Slags Blomster, som man aldrig finder andre Steder,

der maner Intet dog saa tryllerisk
de svundne Dages Følelser tilbage
som Blomsterduft og gamle Melodier,

(det er det pæneste i hele Oehlenschlägers »Erik og Abel«), men man kan ikke i en stor By bevare saadanne Legepladser for gamle Sentimentalister og poetiske Aftægtsmænd. Lad blot Jernbanen komme til! Lad den smutte ned i Jorden som et flygtende Dyr og dukke op igen med et befriet Skrig, lad det gamle Østervoldkvarter, der var saa poetisk, men lidt surt og saa temmelig forladt, blive lyst og fuldt af den levende Bys Larm og Liv.

Vi maa virkelig vænne os af med at raabe Ve og Ak, hver Gang der fældes et Træ i vor By. Lad os tænke paa, hvor meget smukt vi har faaet i Stedet. Dengang Frihavnen forstyrrede den gamle Lange-linie, blev hele den klassiske Poesi trillet frem paa Skubkarrer, nu har vi en Spadseregang saa smuk, som vi ikke havde drømt om. Da Møllen faldt, og Østbanegaarden indrettedes, græd vi Spande fulde, nu glæder vi os over et Gadeparti, der bliver fuldkomment, saasomt den hæslige Banegaard faar en Afløser. Da Kongens Frugthave fældedes, knyttede vi Næverne, nu lukker vi dem op og klapper med dem af Glæde over det lyse, muntre Haveparti. Lad os tage Voldens Sløjfning som Mænd og gaa til Fest med vore Kvinder.

Den gamle By falder — ak ja!
Den nye By vokser — Hurra!

Det er et daarligt Vers, men i Modsætning til saa mange andre Digterier er der god Mening i det.

2000 KØBENHAVNSKE FERIEBØRN, DER IKKE KOM PAA LANDET

Feblesøw fot.

EN af de hidtil uundgaaelige Følger af Storbyens Vækst i Bredde, og navnlig i Højde, er, at Lyset sløres, fordi Luften indeholder uendelige Masser af Støv. Og tag Solen bort fra Barnet og fyld dets Lunger med Gadens forurenede Dunster, saa vil man se, hvor bløge, slappe og lidet modstandsdygtige de smaa vordende Borgere og Borgerinder bliver. Hvordan i al Verden skal man kæmpe imod et Proletariats sørgelige moral-

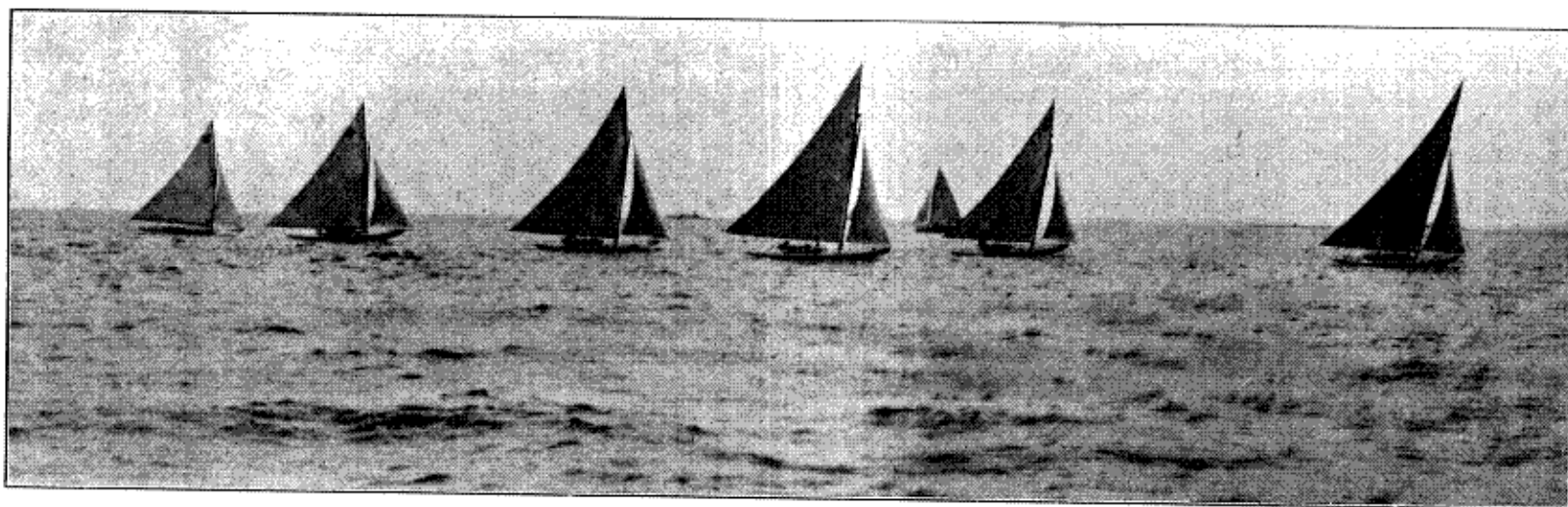
ske Forfald, hvordan skal man kunne lære en opvoksende Slægt en sund og praktisk Moral, naar de smaa Legemer er syge, og Tankelivet selvsagt lænkebundet deraf.

Derfor er det en god Gerning at skaffe Storbyens Børn en Sommer i Lys og Luft, Sundhed og Glæde, selv om det kun løser en lille Del af det store Problem.

Disse Smaa, som vort Billede viser, fandt

imidtild ingen Værter derude paa det solaabne Land. Men hel glædeløs bliver deres Sommer ikke. De kommer efter Tur paa muntre Udflugter, hvor Sindet i hvert Fald vil modtage andre Indtryk end de triste fra en osende Gaard eller en lummer Gade, som nu engang er bleven deres daglige Tumleplads.

Det er god Gerning at skaffe Lys og Renhed ind i de Smaas Tilværelse.

„Momo“
spansk

„Guo Vadis“
norsk

FRA KIELERKAPSELADSEN OM ETONNERPOKALEN

„Sans-Souci“
fransk

„Neerlandia“
hollandsk

„Nardug II“
dansk

„Windspiel XVI“
tysk

MERKURS SANDALER
AF I. FORRESTER

LAPSEN blev paa den kubanske Fragtdamper lige til Mørket faldt paa. Saa først vovede han sig i Land. Han var gaaet om Bord i Elmanedo som Dækspassager, og intet uden den fortærende Hjemlængsel havde lokket ham tilbage til det Sted, hvor han vidste, Fælden ventede paa ham. Rimeligvis nappede de ham. Men nu lod han fem være lige. Han var kommet over de første ubehagelige Fornemmelser, den underlig knugende Frygt, der for gennem ham som pludselig, kvalmende Søsyge, den Gang Skibet i den røde Solnedgang sejlede ind gennem Bugten.

Frejdig og veltilpas spadserede Lapsen forbi Færgelejerne, det store Emigrantkontor, Frugtborderne og Indgangene til Dokken. Han gik lige ud ad Battery Promenaden langs Vandet og det høje Bolværk. Hans Øje søgte nord-paa, og han nikkede til New York, hvis straalende Lyspailletter blinkede og vinkede ad ham. Vilde Byen fange ham? Maaske.

Lapsen kendte ikke noget til Historien om Slaven, der valgte én eneste Nats Svælg i alle Nydelser mod at prøve Virkningen af den Gift, Cleopatra vilde dræbe sig med. Men han følte noget lignende, som den Slave maa have følt, og han gik, som havde han Vinger ved Hælen.

Mon de lovede den en Belønning, der fik fat paa ham? Det gjorde de vel nok! Et Tusind i klingende Mont for den, der napper »Lapsen«!

Og saa skulde han i Hullet et Par Aar eller maaske lidt til!

Stjæle to af hans unge Aar! To Aar af det dejlige Liv, bare fordi han havde været med i gamle Jerrys og de andres fordømte Historie!

Jerry »sad« nu i Dannemore, idømt to Aar for Falsk. »Kroltoppen« og store Joe stak af med Profitten. Conlon, en af Fyrene fra Centralpolitistationen, havde allerede slaaet sin Klo i ham selv, men han løb fra ham i Nærheden af Tunnellen og sprang ned paa Skinnerne. Dette Væddeløb nede under Jorden, denne djævelske Menneskejagt med Døden i Hælene og Togenes Brølen og frembrusende Torden i Ørerne, havde sat et nudstelteligt Mærke i hans Nerver og Sanser; men væk slap han da.

I to Aar havde han flakket om i Sydstaterne som en ægte Lykkeridder. Han var bange for at blive sat fast derhjemme, ligesom de havde fanget den gamle Ræv, Jerry. Han frygtede de endeløse, graa Dage bag Fængselsmurene, disse Dage, der suger Kraft og Spændighed og Humør ud af en Mand og gør ham graa lige ind i Sjælen.

Med alt Forbrydervæsen havde han gjort kort Proces. Der laa en lige, hvid Vej bag ham i disse to Aar. De syv-hundrede i gule Halvtredserne, han bar gemt i Bæltet, var fortjent, ikke stjaalet. Han vilde være en ærlig Mand, hvis bare Skæbnen ikke lukkede Døren for ham. Han var begyndt paa en køn, ren Side i sit Livs Bog, og han havde lovet sin gode Engel, at han skulde nok være en skikkelig Fyr, en »god Dreng«.

Men alligevel dansede Frygtens Smaadjevle paa hans Hjerterødder, der, naar det gik rigtigt til, skulde have svælget i alle den hjemvendte, fortabte Søns behagelige Fornemmelser. Han følte baade en vild, overstadig Glæde ved igen at træde paa Mahattans Jord og en Rædset for Fodtrinene bag sig, de faste, stærke Fodtrin, som havde forfulgt ham i hans Drømme to Aar igennem.

Han syntes, de var ham meget nær nu. Han saa sig sky tilbage over Skulderen. En patrullerende Betjent drejede

være en hæderlig Mand, bare de gav ham Lov dertil. Han vilde logere i Sømandshjemmet og tage Hyre og rejse sin Vej, naar han blot havde klappet den kære, gamle By paa hendes gnavne Kind.

Pludselig lod der igen Fodtrin bag ham i det dybe Mørke. Der kom en gaaende paa Brostenene, der var vaade af Søsukket.

Han drejede sig hurtigt om, grebet af Angst, parat til at tage et Livtag for den dyrebare Ting, Mennesker kalder Frihed.

Det var en ung Pige, der kom løbende. Hun blev angst, da hun opdagede ham, og gav et lille Skrig. Lapsen lagde Haanden over hendes Mund og greb om Haandleddet med den anden Haand.

»Stille, mit Lam!« hviskede han blidt. »Jeg gør Dig skam ikke noget! Saa, synes Du nu ikke, det var dumt af Dig at skrike? Vi var begge bleven nappet i mindre end et Minut, hvis Du ret længe havde ladet den Dampfløjte lyde! Hvad græder Du for? La' være med det! Kom nu her, og sæt Dig, og fortæl saa Din gamle Onkel Henry alt, hvad Du er bedrøvet for. Kom bare! Jeg har saamænd ikke i Sinde at løbe væk med Dig. Bild Dig ind, jeg er Din store Bro'r, lille Søster! Kom nu.«

Hun adlød, tørrede Øjnene, men vedblev at hulke. Lapsen havde lagt hendes Arm ind i sin og holdt stadig godt fast om Haandleddet. Han valgte en Bank, hvor Buelampenes Lys ikke naede hen. Og saa sad han ganske stille og ventede paa, at hun skulde fatte sig. Hun var smuk, det havde han set, da han bøjede hendes Hoved tilbage og holdt hende for Munden. Men hun saa forsulten og syg ud, og om hendes unge Mund var der skarpe Linier af tidlig Lidelse. Der var noget deri, der ligesom tog et haardt og pludseligt Tag i Lapsens Hjerterestreng; han havde det nemlig saadan, at noget inden i ham altid svarede, naar Smerte og Nød kaldte. Dels hørte det med til hans Maade at se Livet paa, dette Liv, som var et Lykkespil for ham. Dersom han hurtigt rakte Haanden ud for at hjælpe en anden Stump menneskeligt Vraggods, der fortes bort af Strømmen, saa haabede han sikkert, at Gud vilde have en nem lille Redningsbøje parat, naar Turen kom til ham. Det var kun en halv ubevidst Forestilling, men Lapsen holdt fast ved den og handlede derefter.

Hun var ganske sikkert saadan en Smule Vraggods. Han stjal sig til at se fra Siden paa hende, og straks begyndte Strengene derinde igen at give Lyd. Nej, mere end det, de tog pludselig paa og satte i som en Flok Fugle ved Daggrø, og det steg til en Symfoni, der bragte Lapsens Hjerter til at banke, saa han et Øjeblik glemte Fornemmelsen af de Fodtrin, der fulgte efter ham.

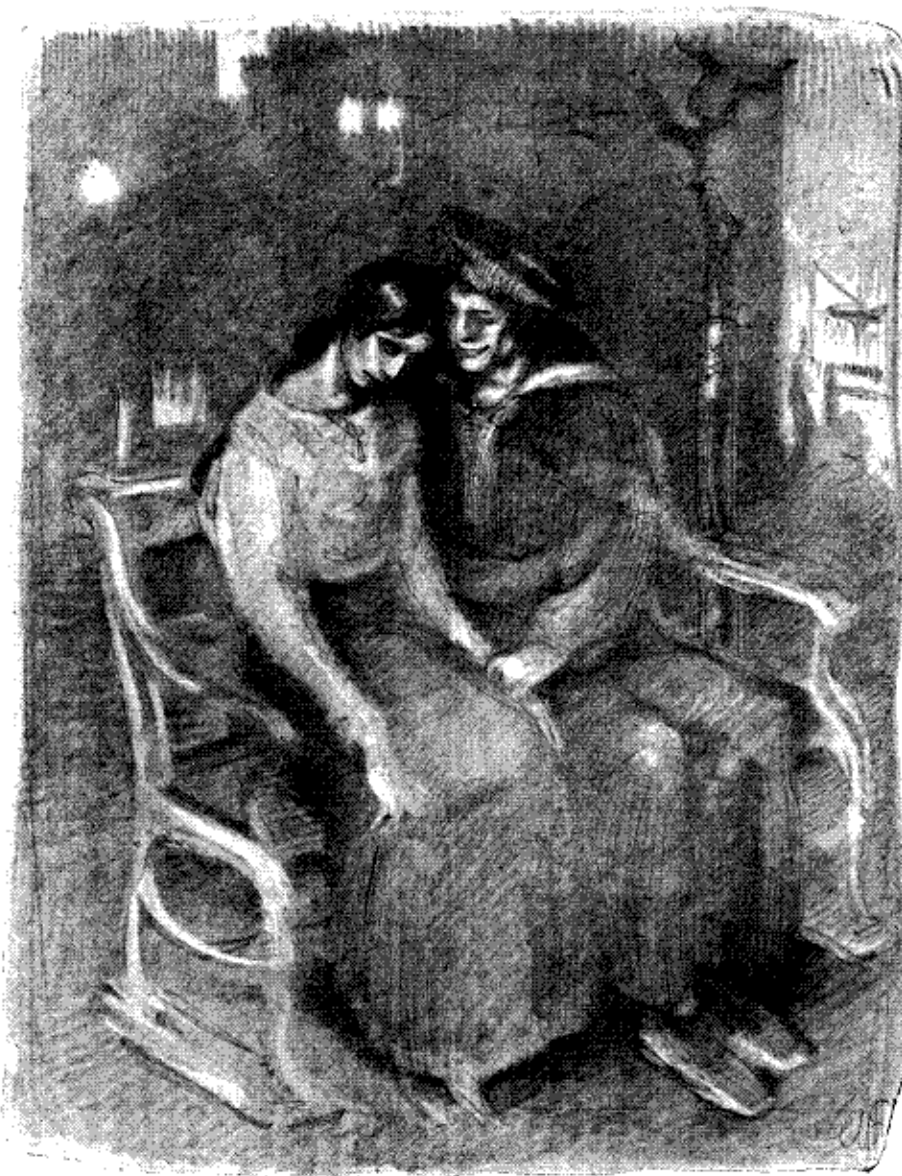
»Hvad hedder Du, mit Lam?« spurgte ham.

»Neill«

»Og hvad er der saa i Vejen?«

»Jeg har været syg og mistet mit Arbejde, og jeg kan ikke faa noget andet, og jeg er sulten.«

»Hvorfor sagde Du ikke det straks? Se, derovre kan Du faa noget at spise — og Kaffe! Jeg betaler. Kom Du!«

Han valgte en Bank, hvor Buelampenes Lys ikke naede hen. Og saa sad han ganske stille og ventede paa, at hun skulde fatte sig.

netop om mod ham fra en Sidevej og saa paa den slanke, unge Mand i Matrosdragt. Lapsen løftede flot Fingeren til Huen, der sad i Nakken paa det røde, krøllede Haar. Hver Nerve i hans Legeme dirrede i Takt med Politibetjentens Fodslag. Da Manden nærmede sig, bad Lapsen ham om en Tændstik og spurgte om Vej til Sømandshjemmet i West Street.

Hans aabne og indtagende Væsen og en vis Velopdragenhed gjorde et godt Indtryk paa Betjenten. Lapsen gik videre, nervøst bidende i sin Cigaret. Ikke for intet havde Kammeraterne givet ham Øgenavnet »Lapsen«. Hans blaa Øjne havde Irlænderens dragende »Kom til mig«, og hans Mund buede opad med et kønt og vindende Udtryk.

Ved Gud, han vilde holde sig tappert, han! Han vilde

Hun rystede paa Hovedet og saa paa de sorte Bølger, der kom rullende ind mod Land paa den anden Side Bolværket.

»Snak! Tænk ikke paa det!« formanede Lapsen. »Der er aldrig nogen, der har faaet det eu Smule bedre, fordi han hang med Hovedet. Op med Humøret, og lad være at brøle, min Unge! I Morgen er der atter en Dag. Er det galt fat med Dig? Se her —« han tog til Bæltet, men hendes Blik standsede ham.

»Nej, jeg er ikke af den Slags. Jeg vil ikke have Dine Penge. Lad mig i Fred! Hvorfor kan Du ikke la' mig være!«

»Nej,« svarede Lapsen hende og rykkede lidt nærmere. »Jeg kan lide at være sammen med Dig, ser Du. Du tror, Du er i daarligt Selskab, men kendte Du mig, saa vidste Du, at det er et Lykketref, at vi mødtes.«

Hun prøvede paa at rejse sig, men sank tilbage, mat og lige ved at besvime.

»Sagde jeg det ikke nok!« udbød han og greb hende, før hun faldt. I en Minut holdt han hende i sine Arme. Hendes Hoved var faldet tilbage paa hans Skulder. En underlig ukendt og lykkelig Følelse greb ham. Saa ung og hjælpeløs hun var.

Der gik en Bølge af Glæde og Varme gennem hans Hjerte. Ganske sagte lod han hende glide ned paa Bænken, trak Armen til sig, saa endnu en Gang paa hende og satte i Løb over Græsset hen til Kaffe-boden. Pludselig standsede han midt i Løbet som ramt af et Skud: der lød et Skrig, et sidste, halvkvælt Skrig fra Bolværket, og lige idet han vendte om, saa han den unge Pige kaste sig i Vandet.

Det var Flodtid. De indadgaende Bølger slog mod Bolværket og sprøjtede langt ind over Spadserevejen, Vandet skinnede olieagtigt og bugtede sig ud efter i Buelampenes Lys. Lapsen sprang op paa Bolværket og ud efter Pigen som en Sæl, der dykker, som en Høsehund, som alt andet end en undsluppen Forbryder, for hvis Paagribelse der er sat en Pris. Bølgerne havde ført hende ud efter, men en stor Bølge kastede hende tilbage og slog hendes spæde, slanke Legeme ind mod Stenpillen, før han kunde gribe hende. Hun gjorde ingen Modstand og prøvede aldeles ikke paa at redde Livet. Da Bølgen atter bar hende ud, fik Lapsen fat i hendes Skulder. De gik begge til Bunds. Han mærkede, hun havde mistet Bevidstheden, og det var godt. Det gjorde det lettere at redde hende. Da de kom op igen, laa hun over hans ene Arm, og det lykkedes ham at holde sig flydende med den anden.

Der blev sat en Baad ud fra det nærmeste Skib. Han hørte dem raabe og opmuntre ham til at holde ud. Et Par Redningsbøjer faldt ned tæt ved ham, han fik fat i den ene.

En underlig, brusende, lykkelig Fornemmelse gennem-

strømmede Lapsen. Her var endelig noget til det yderste spændende, noget, der virkede ligesaa vildt hidsende som selve Forbrydelsen og alligevel noget, der stemte med det inderste og stærkeste i ham. Dybt inde i hans Væsen vaktet noget nyt til Live, da han greb denne synkende Pige og følte, at han havde sejret i sin Tvekamp med Døden. Stakkels lille Lam! Menneskene var i Færd med at sætte hende ud af Spillet; de skulde til at sulte hende ihjel haade sjæleligt og legemligt, for saa at lade hende falde,

»Kom nu,« sagde Conlon. »Nu kan det være nok.«

styrte hende ud i — i hvad? — Han bed Tænderne sammen og smilte og ventede paa Baaden.

Lidt senere lagde de den unge Pige paa Græsset. Lapsen hørte dem sige, at hun levede, og at Ambulancen kom straks. Han stod og gjorde Løjer med de Mænd, der var kommet dem til Hjælp, da hans Øje pludselig mødte den Politibetjents, der havde kastet Redningsbøjen til ham.

Han kendte ham. Det var Conlon.

»Halloh, Laps!« sagde Conlon. »Hvordan staar det til?«

Lapsens Hjerne arbejdede af al Kraft, men Skæbnens Haand i Form af Conlons Næve laa fast paa hans Skulder.

»Slip mig,« sagde han roligt. »Jeg skal ikke stikke af;

jeg lover det. Hun er ved at komme til sig selv igen.«

»Kender hende?« spurgte Conlon.

»Har aldrig set hende før i Aften, Conlon,« svarede Lapsen hurtigt og bestemt.

Henne fra Bowling Green hørtes Ambulancevognen. Lapsen stak Haanden ind under Sømandsblusen.

»Lad hellere være med det,« raadede Conlon.

»Tag Hænderne fra mig,« sagde Lapsen trodsigt. Han viste ham de tre Bundter gule Sedler. »Det er hendes.

Jeg snuppede dem fra hende, mens hun sad derhenne paa Bænken. Forstaar De? Nu giver jeg dem tilbage. De vil se til, at hun faar dem.«

»Det skal ske,« lovede Conlon. »Har De Samvittighedsnag, Laps?«

Lapsen saa Ambulancevognen nærme sig og nikkede fraværende. Da de løftede den unge Pige op, vendte han sig mod Conlon med sit ejendommelige modige og vindende Smil.

»Lad mig ha' Lov til at se hende en eneste Gang endnu, Conlon.«

Conlon førte ham hen til den lille Gruppe der stod om Vognen. Et eller to Minutter var de to Ansigt til Ansigt med hinanden efter at have klynget sig til hinanden, Ansigt til Ansigt med Døden. Om hendes elfbens-hvide Kind og Pande laa det tunge, vaade, sorte Haar. Hun saa tankefuldt, træt, næsten bebrejdende paa ham.

Medens Conlon talte med Lægen, lagde den unge Mand de vaade Sedler ind i hendes Haand og lukkede den om dem.

»Farvel, Du lille! Giv ikke Pengene bort!« hviskede han. »Det er ærlige Penge. Hav det godt, Nell!«

Hun smilede ganske svagt.

»Du vil gerne, jeg skal leve — vil Du?« sagde hun.

»Jeg møder Dig her paa dette Sted, denne Aften, om to Aar,« svarede han. Hans blaa Øjne saa paa hende med en Kærlighed og Længsel, som han ikke prøvede paa at skjule.

»Glem ikke, at jeg er her — om to Aar. Og jeg behøver Dig, Nell! Aldrig give tabt, Du! Det nytter ikke; tro Du Din gamle Onkel Henry! I Morgen er der atter en Dag. Her har Du til Proviant; begynd saa paa en frisk, og vent paa mig, Nell! Vil Du, vil Du?«

»Hvor gaar Du hen?« Hendes Fingre greb fast om hans Haand, da han vilde trække den til sig.

»Væk,« sagde Lapsen med et megetsigende Udtryk. »Jeg skylder Staten et Par Aar af mit Liv —.«

»Kom nu,« sagde Conlon. »Nu kan det være nok.«

De løftede hende op paa Ambulancevognen. Hun vendte Hovedet mod ham.

»Jeg skal være her,« sagde hun.

Redaktører: Sten Drewsen og W. Thulstrup (ansvarhavende). Illustreret Tidendes Forlag (Louis Henius)

Redaktionen sluttet 20. Juni

Embedsmænd, Ingeniører, Købmænd

overhovedet alle aandeligt arbejdende er ganske særlig udsat for det moderne Forretnings- og Selskabslivs skadelige Indflydelse paa Sundheden. Oprivende aandelig Virksomhed, uhygiejnisk Leve- og Ernæringsmaade er Skyld i, at de ofte savne Appetit, er nervøse, uden Humør, energiløse, utilfredse med sig selv, saa at de ikke føle sig rigtig rask, men i Grunden heller ikke egentlig syge.

Hvad egner sig nu bedst til atter at gøre Legeme og Nerver rask, elastisk, arbejdsdygtig? Hvad formaar paany at styrke hele Organismen og forøge dens Modstandsdygtighed overfor Sygdomme? Hvordan kan man finde et virkelig værdifuldt og tillidsvækkende Middel?

Alle disse Spørgsmaal kan man besvare med Navnet: **Somatose**. Dette stedse uovertrufne Produkt bliver paa Grund af dets mer end femtenaarige Succes skattet

og foretrukket af Læger og Publikum i alle Kulturlande. Et uomstødeligt Bevis herpaa giver de over 200 Originalafhandlinger, som navngivne Professorer og praktiserende Læger har offentliggjort i videnskabelige Tidsskrifter. En lignende Paa-skønnelse er end ikke tilnærmelsesvis naaet af **noget** lignende Middel.

Den, der ikke vil prøve forgæves og ikke udsætte sig selv for Skade, vælger derfor **først** et saadant tillidsvækkende Middel som **Somatose**.

Somatose fremkalder ved sin mægtige Virkning paa hele Stofskiftet en rigelig Udvikling af friskt, sundt Blod. Deraf følger af sig selv den bedre Ernæring og Styrkelse af hele Legemet — Nerverne indbefattet. Svaghedstegn som: Irritation, daarligt Humør osv., forsvinder og giver Plads for en behagelig Følelse af Bedring i Almenbefindendet.

Man forlanger **SOMATOSE** i det nærmeste Apotek enten flydende „sød“ eller „bitter“ i Originalflasker à Kr. 2.25 eller i Pulver uden Smag. Sidste erholdes i Daaser à Kr. 1.25 — 2.35 — 4.45 og 10.70. Ved Brug i længere Tid anbefales de store Pakninger i Pulverform, som de mest fordelagtige.

Somatose